

Anul XIV
Nr. 27 (479)
Sâmbătă
3 iulie
1971
8 pagini
1 leu

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Sens unanim

Virtuțile unui popor sînt verificate de istorie, ca și de un prezent activ continuu — și cine vrea să descopere constantele acestor virtuți le caută în lealitatea aspirațiilor, în identitatea dintre cuvînt și faptă convertibilă în aurul acelor construcții fundamentale, în evenimentele care privesc cursul esențial al destinului țării, al rostului său în lume, al respectului sincer, exprimat prin valori practice, față de existența și de afirmarea liberă a altor popoare. Chiar la simpla scară a individului, pentru a putea vorbi de personalitate și destin, e neapărat necesar să se recurgă la criteriul raportului dintre propriile acte și problemele mari ale societății. Cînd acest cîntar are drept coloză pirghia adevărului, orice speculații și măsuri false ar încerca cineva să arunce în jurul talgerelor, răstălmăcirea n-are sorti de izbîndă: este greu să elatini imaginea unui cetățean de mare valoare constructivă și cu înalte principii morale și de viață, — este imposibil să poți pune la îndoielă actele popoarelor demne, conduse de o rațiune superioară în ceea ce privește drumul de afirmare al propriilor destine, de recunoaștere și respectare în același timp a drepturilor altora. O contribuție în aceste relații reciproce de destin și afirmare liberă își găsește măsura în recunoașterea și respectul activ, în găsirea celor mai bune căi constructive. Ne e dat să trăim într-un secol zbuciumat, care cheamă la cunoaștere profundă și luciditate și nu la prejudecăți, la continuă dezvoltare și nu la stagnări și izolare, o complexitate de probleme angajează răspunderile maxime ale țărilor mari și mici. Poporul nostru, care a cunoscut vremi trecute de tragice experiențe istorice, care și-a cucerit prin eforturi, încalecabile jertfe și sacrificii căile sale de afirmare națională și socială, de independență, care și trăiește azi cu pasiune faptele de construcție socialistă intensă și neobosită, lubește pacea și prietenia între popoare nu ca pe niște noțiuni vagi și sentimentale, le consideră bunuri fundamentale ale sale, ca și ale omenirii contemporane în marea ei parte afiată încă în luptă cu forța, cu inerția, cu înapoierea, cu nedreptățile și aspirarea.

Ca popor al României Socialiste avem mîndria de a ne regăsi cu demnitate și înțelepciune exprimate de conducătorii noștri comunisti. Identitatea conducătorilor cu țara și destinele ei inalienabile este atât de evidentă, încît măsura acestei identități o poate descoperi orice om de bună credință în aspirațiile propriilor noastre vieți, în eforturile noastre ale tuturor la edificarea patriei socialiste, în pătrunzătorul simț al datoriei și devoțiunii față de politica de dezvoltare rapidă a țării, de afirmare curajoasă, îndreptățită a contribuțiilor ei la căile de consolidare a frontului socialist, de rezolvare a marilor și sinoaselor probleme ale lumii de azi, de sprijinire a libertății popoarelor, a idealurilor de progres și civilizație.

Sensul unanim al adeziunii și acordului deplin manifestat în aceste zile în țara noastră privind activitatea încercărilor ei conducători în probleme importante de politică externă, puternica dragoste cu care-l înconjurăm pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, sint expresiile unui popor care și onorează istoria, își prețuiește realizările în construcția și afirmarea patriei, îl înțelege destinul și rostul în lumea țărilor socialiste și în consolidarea prieteniei dintre aceste țări, în problemele vitale ale păcii și progresului omenirii.

Am spus foarte puțin dacă am mărturisit că am urmărit atent desfășurarea vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat în țările socialiste ale Asiei, așa cum foarte puțin am spus mărturisind că am urmărit atîta înțîniri anterioare ale înalților noștri reprezentanți în celelalte țări socialiste, în numeroase alte țări ale lumii. Adevărul tulburător că noi am trăit, intens, am participat cu ființa noastră la aceste importante înțîniri, am văzut în ele solia cea mai directă a gîndurilor, a aspirațiilor noastre cele mai intime și mai active, vocația noastră de popor constructiv, capabil să deschidă și să polarizeze prietenii, să militeze consecvent pentru necesitatea întăririi acestor prietenii. Am crezut și credem profund în roadele acestor înțîniri, în perspectivele lor, unele apropiate, altele ceva mai departate, utile în întregimea lor unității lumii socialiste, dialogului zbuciumatei umanității contemporane. Sensul unanim, glasul unic al poporului nostru exprimat în aceste zile poate avea valoare de memento istoric, acest glas îl poartă azi țara noastră, cu el ne însoțim conducătorii pentru că unitatea noastră înseamnă durată, acțiune istorică vie, existență, destin, înseamnă mîndrie de țară socialistă și de popor devotat independenței, idealurilor comuniste, păcii și prieteniei trănice între popoare, convingere în victoria rațiunii.

Opinia noastră publică mărturisește sincer și oral ceea ce zărele au ogîndit în aceste zile privind încrederea și unitatea poporului nostru de 20 de milioane. Țăria și demnitatea gîndurilor noastre sint mereu lingă conducătorii noștri, pe care-i însoțim astfel mereu în activitatea lor constructivă și în puterea lor exemplară de muncă, în devotamentul lor neabătut pentru cauza poporului nostru și a României Socialiste.

LUCEAFĂRUL

Proletari din toate țările, uniți-vă!

DACIA INVIATĂ

IN ACEST NUMĂR

UNITATE, PRIETENIE, RESPECT RECIPROC
Semnează: Constantin Chiriță, Fănuș Neagu,
Constantin Țoiu, Vasile Rebreanu, Aurel Dragoș
Munteanu, Alexandru Paleologu

POEME

de Alexandru Andrițoiu, Coman Șova, Grigore
Hagi, Constanța Buzea, Iolanda Malamen,
Ileana Mălăncioiu, George Alboiu

Despărțirea neștiută

...Și într-o zi, fără să-mi spună, totă luă hotărîrea să se despărță de mine. Era în septembrie 1940... Înainte să ajung s-o fac eu, istoria, turbure și amenințătoare, dădea bătă peste noi: școala normală unde învățasem, din Cristul-Odorhei, nu mai exista, împreună cu jumătatea din Ardeal... Primesem o hirtie în care eram anunțat că sint inscris la București... Plecaser cu căruța spre gară și tata lăsa să-l duc pe mine în țară... Nu înțelegem nici de ce plecaser așa devreme... — Mărine, începu el, te duci la București... Și tăcu vreme îndelungată. Nu eram atent la el dar nu eram nici neliniștit. Nu credeam în adevărul evenimentelor care se petreceau, așa cum nu credeam în lucrurile nefirești. Acest sentiment de neîncredere care mi se năstă în conștiință în acea toamnă era adînc și cu anii a devenit foarte stabil și m-a eliberat pentru multă vreme de presiunea timpului tragic... Răsturnări nefirești... puteau avea o durată... nu puteau avea viitor... — Te duci la București, reluă tata... — Și cu o insistență în care vocea joasă se ferea să mă sperie, dar nu șovăia să mă facă totuși să înțeleg că începînd din cîmpetele acelea mă aflam pe un drum pe care urma să merg singur, începu să-mi spună că mai mult decît fusesem pentru mine piință atunci nu mai putea, că el bani nu mai avea cum să facă rost, că chiar atunci cînd mă însoțea să mă urc în tren nu avea să-mi dea nici-un leu, nu avea, înțelegem sau nu înțelegem? — Bă, tu auzi ce spun eu aicea?!

Nu auzeam. Adică auzeam, dar nu înțelegam. Nu mi se părea că nu mai auzissem ceea ce îmi spunea el. Nu avea bani! Că mai nouitate! Parcă avusesse vreedată! Parcă îl auzise cineva spunînd, chiar dacă avea brîul plin și se întimplase să-l aibă) că are? N-am! Asta pară chiar și gîndea în clipa cînd mîna lui pipăia miile fagotitoare în chimir. Că să mă duc și eu la noroc, continuă el, intru în școală și spun că n-am ocamo bani de taxe și de internat, dar că voi avea, o să primesc de-acasă și să stau și eu cit m-o-r ține... Și dacă n-o să-mi pot să mă stau, și or să mă dea afară din școală, ei, era așa rău? Nu era, cum să fie?! Un om cu trei clase secundare nu se aseamănă cu unul care n-a învățat nimic și nu știe decît să care cărămizi cu spatele, ca bietul Nîla, care pe urmă o avut noroc la blocul Algiu, de pe Cheia Rosetti, l-a luat proprietarul la el, l-a făcut portar... Admițînd cazul că n-o să pot și eu, țirîși, grăpîși, să termin și pe-a patra după sistemul lui cu funcționare, prin amînări și promisiuni... Ei, atunci se schimbă, cu patru clase am capacitatea, dacă vin și intru unde funcționez, dimineața mă duc la slujbă, după mesă mă întorc în odația mea cu cărțile mele și mă apăs să învăț... Ce te treabă am? Și cu capacitatea luată pot să dau liceul în particular, să trec pe-o cincoa, în particular nu sint atîtea taxe și din leașa pe care o s-o ciștig, ei?! N-o să-mi rămînă acolo cîteva mi de lei intru un an și să rezolv darovale? Numai dacă n-o să capăt durul beției, ca alde frați-meu Ilie, că atunci bine-înțeles că nu numai că n-o să am cu ce plăti, lînsînd la o parte faptul că nici de învățatură n-o să-mi mai ordă, dar nici n-o să-mi ajungă să-mi duc zilele și o să-mi curgă hoinele pe mine jurăbii... Dar nu sint eu ăla, ei? ce? Strică dacă îmi spune? ! Măcar dacă n-are bani să-mi dea, el ce? ! Sint băiat mare, pot să înțeleg ce-au pățit alții și să nu pățesc și eu... Înțeleg ce?!

— Bă, tu înțelegi ce spun eu aicea? ! Sau tu nici n-ascuți? — Ascultam, dar cuvintele lui îmi treceau pe de lături, fiindcă nu erau destinate pentru clipa de față și nici pentru viitorul apropiat. Cum să înțeleg eu chiar imediat că el, totîl me, își lua în acea oră mîna de pe mine și că mă trimitea în lume cu gîndul nemărturii-

sit că îndărăt n-aveam ce mai căuta? Sigur că mai devreme sau mai tîrziu un lucru ca acela trebuia să se petreacă dar, chiar așa, venise într-adevăr acea clipă? Mă uitam la marea de porumburi printre care trecea șosoaia spre gară, și în nici-un fel n-aveam sentimentul că lucrul pe care-l dorisem atît de mult, adică ruperea de familie, se petreca definitiv chiar în acea oră și că mulți ani de-atunci încolo n-aveam să-l mai văd pe tatăl meu și nici stînd cu el, ostfel în caruță, simțîndu-mă adică tot mic, deși nu eram, n-aveam să-mi stau.

De ce adică, continuă tatăl meu, să nu pot și eu să izbutesc, chit că prea bun la treabă n-am fost eu, dar de aia ou cheltuit toți și ou muncit pentru mine, și el, și mama și Mița și Ilinca și piință și băiatul-ăla mai mic, săracu, o avut grijă de vite, ba chiar o dat și la seceră și la sapă, ca să pot eu să învăț, să nu trebuiesc să mă întorc după ce toți au răbdat de pe urma mea, și să umbliu prin noroi în opinci... Ce adică, o izbutil bietul Nîla, care abia știe să se iscolăsească, și n-o să izbutesc eu? De ce adică să nu izbutesc?!

— De ce să nu izbutești, mă. Mărine? ! Sau tu nici nu ascuți ce balmăjesc eu aicea? !

Auzîndu-l cum se ia singur peste picior, tresărî, mă uitai la el și văzîndu-i chipul îl apuca de umeri și veselia mi-o auzii singur print-un fel de strigăte pe care le scoase și care sperioră caii parcă adormiți... Asta da, înțelegem, iată, să stai să-ți dai seama singur că balmăjești de pomana și că în nici-un fel nu poți face pe cineva să înțeleagă prin cuvinte ceea ce i se întimplă... Tu îi vorbești și el se uită înainte și nu vede desit soarele și carul și fundul cailor bătuți de cozile lor în ritmul pașilor și al căruțelor... Tata se miră, cu o expresie de desnădejde veselă pe chip, dînd din umera, vîrînd parca să spună că el a făcut doctoria dar dacă ăstui îl orde de ris... cine să-l mai înțeleagă... Dumnezeu știe ce s-o-mi mai alege și de ăsta...

— Eu știu, zise el, la ce te gîndești tu! — Ei, la ce mă gîndesc? ! Răspunsei eu baljocitor.

Și el se întimida și tăcu. Mai văzuse și el elevi prin școl, dar nici unul nu făcea ca

mine... Umblau în grupuri, rîzînd, selfosindu-se... organzau baluri, serate... E drept că nici n-aveam cu ce să mă îmbrac și să mă încoalf ca să mă duc și eu, dar chiar de-aș fi avut și chiar de m-aș fi dus, credea el, neștiind de fapt că asta era suferința mea ascunsă, nu acolo m-era mie gîndul... Dar unde?... „Cum adică, exclamase el odată uluit, să faci treizeci de kilometri pe jos, piință la Recea, după o carte, domnule? ! Dar ce, e aurită? Și să-l fi pus la o treabă mai mică decît asta, ar fi ieșit gălăgie mare...” Făcusem într-adevăr acel drum, după tata cel puțin bizar, și nu era aurită acea carte în patru volume, cu care mă întorsem, dimpotrivă, avea un titlu pe care el îl silabisise absolut nedumerit: Victor... Victor... Da, asta mai înțelegea, Victor, cum să nu, pe mulți îi chema așa, dar... Hugo... și pe urmă, Mi-ze-ra-bi-li... Se strămbase foarte suparat și-și văzuse de coil lui. Și el vroia ocamo să-mi spună mie că știe la ce mă gîndesc eu! De fapt nu știa, diabuș, și ar fi vrut să afle măcar în ultima oră de la mine dacă era sau nu ceva în capul sau în sufletul meu, un gînd sau o țorie ca să-l facă despărțirea ușoară. Cum puteam să-i spun? ! Marile secrete nu se dezvăluiesc nimănui... Ne purtăm, chiar cu cei mai apropiați, ca și cînd nu le-am avea, chiar cu riscul de a fi luați în deridere, batjocoriți sau umiliți...

— Mă rog, zise el atunci în fața tăcerii mele. Și adăugă: Eu sper (și și-o spun asta ca să mă ții minte), că m-oi înțeles!... Că dacă nu m-oi înțeles, exclamă el cu totul dețoșat de ostădăto, o să fie vai de capul tău...

Între timp ne apropiasem de gară, dar mai era un ceos piință la soșirea trenului. Tata deshăma, dădu cailor să mîncească niște morho și ieșirăm pe peron. Bani de bileț avea, scoase bilețul și ne aşezărăm în față pe o bancă. Peronul era plin de elevi și eleve, care ca și mine, terminaseră vacanța și plecau spre orașele în care învățau, la licee sau școli normale... Veselia care anima altădată persoanele, la sfîrșit de vacanță, era acum umbriă de o melancolie gravă care abotea privirile în lături sau în pămînt... Știam toți...

Marin PREDĂ

(Continuare în pag. 2)

De două mii de ani

Nu voi înceta niciodată
Să strig adevărul
Mi-l voi spune mie
Îl voi cînta multîmilor
Iar ție ț-i-l voi arunca în față
Cu ură și mîndrie
Și nu mă vei înșpăimînta
Dacă vei voi să-mi umpli cu cilți
Cu singe roșu și cald
Sau cu țarina pe care-o calc de două
mii de ani.

N-am să tac niciodată
Plecăt spre pămînt nu voi sta
Voi privi departe
Voi crede credința mea
Pe care n-ai s-o pîngărești.

Tu, întuneric, să te îngrozești
Adevărul meu te șa arde
Eu sint azi, sint miine
Tu ești ieri, ești moarte.

George MACOVESCU

Eveniment

Îmi vine să mă sui în univers
Sau într-un copac și mai mare
Și să scutur ca într-o lacrimă
Toate clipele viitoare.

„Clipa aceasta e un eveniment în
viața mea”
Ar trebui să spunem pentru fiecare clipă.
Iată la Dumăre mă pot uita
Mișcînd pleoapele ca o aripă.

Marin SORESCU

Grii păzit de maci

Poetul dacă doarme netulburat în flori
treziți-l voi prieteni căci prin secerători
cu palme înroșite ascunse printre maci...
Dacă eu tac, tu miine n-ai nici un drept
să taci.

De mii de ani pămîntul precum un ceas
e-ntors
aceeași cai mîncă mereu același orz,
unde pămîntul ține în brațe un alt
mormînt
ning oase de luceafăr pe-o gură
de pămînt;

cum ne-am întins pe ape cu trupul
cu un pod
și-am îmblinzit zăpada venînd din polul
Nord
și fiarele scăpate din prea străine cuști,
țirziu în loc de gloanțe ardeam cuvînte-n
puști,
le-om arăta o Țară cu grii păzit de maci.
Cînd eu nu tac, tu miine n-ai nici-un
drept să taci.

CANDID

Mircea DINESCU

cronica pietonului

lia de bacalaureat

Evenimentul te prinde și cu o chinuță de voce în schimbare care parcă te butjocorește des-ți vine s-o stringi de gît și s-o calci în picioare; și cu preguștii amar și silnic al primei țigări trasă ostășește în piept și lumina în condiții absolut critice: și cu țirîși lăburii de glorie depărtată sau de colegi de liceu apropiat, ori, cum mărturisisește mai orice „Oracol” de la mai orice școală de fete: „Și cu ochii pe pereti! Și cu gîndul în băteji”; și cu scris, și cu oral; Cam așa se adună și se leagă toate bucuriile în buchetul examenului de bacalaureat.

Și bichetul mai e așezat și risipit între și printre niște zile în care piință și temperatura, suspată de sedere la umbră numărată și luată și de acolo chiar dacă are peste 30° C, temperatură pe care neimblinzitul bilet examinator ce frige degetele încă o dată ca scos din cup-

torul lumii cu același nume — te poate obliga s-o transformi în grade Kenamur.

În această privință se pare că nu e nimic de făcut. Să arunci într-o pălărie cele patru anotimpuri obligatorii ale anului și să-l scoți pe al cincilea bun doar pentru examenul de bacalaureat ar pare cel puțin ciudat vreau-nui calculator electronic; o numărătoare și rotire inversă nu se aplică aici iar un examen dat tîmhit, în toamnă duce la bîntășii și chiar la consolări de familie.

O soluție ar fi ca toate examenele de bacalaureat să se dea la munte sau la mare. Dar nici asta nu se poate pentru că... De fapt nu prea știu pentru ce, că așa n-avem cum să răsplătîm rașita? Păi îi mutăm de la munte la mare și de la mare la munte... Că ar fi greu de smuls examinatori de pe plajă sau din teleferic? Luati omenește, cu înțelegeră de

către candidați s-ar indupleca și ei.

Pînă atunci însă nu rămîne decît să fie învidiați cei care și-au adunat cele două sprezece clase în localități de munte sau de mare.

Micul și coanctul ecran a înfalșat examenul de bacalaureat de la Rucăr. Aici momentul prindea autentice tonuri și accentu sărbătorești și nu din pricină că logarîmii și binonul lui Newton nu încrețiseră și nu nădușiseră pe frunțile absolvenților care — în potrivite costume locale — veneau să le mai povestească odată.

Dor era vorba de o față care-și cocolia de bacalaureat cu mișcare rotundă și frumoasă o brîuțelă potrivind desenul aia; arnici cu notine din poezia lui Cosbuc și Goga pe care avea desigur să le aleagă și să le dezvolte în leze de examen peste cîteva zile.

UNITATE, PRIETENIE, RESPECT RECIPROC

Strălucită expresie a aspirațiilor noastre de popor și de țară socialistă

Am întovărașit cu gândurile și cu încrederea noastră deplină pe reprezentanții partidului și țării în vizita lor fructuoasă în țările socialiste ale Asiei. Animați de o profundă prietenie pentru popoarele care construiesc socialismul și de credința că întărirea legăturii dintre ele este o cheazăie pentru întreg frontul socialist, am văzut în sala partidului și guvernului nostru, efortul constant, consecvent al politicii externe a României, efort pus neabătut în slujba înaltelor aspirații patriotice și a idealurilor scumpe internaționaliste. Dăm o înțelegere superioară nobilului imperativ de libertate și progres ale umanității contemporane și știm că datorită de onoare a oricărei țări independente și suverane, mare sau mică, e să-și înscrie numele în marea operă de promovare a unor relații bazate pe rațiune, pe respect și pace între popoare și între continentele lumii.

Gândurile și încrederea întregului nostru popor au fost strălucit slujite și am recunoscut — în modul cum au decurs întâlnirile de lucru, rezultatele vizitelor — sinceritatea, abnegația, puterea de muncă neobosită, rațiunea și luciditatea cu care ne-au obținut conducătorii noștri comunisti în tratarea evenimentelor și a marilor probleme de viață — și în același timp am înțeles cu mindrie și satisfacție că

eforturile țării noastre socialiste, ale conducătorilor noștri în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu n-au cum să fie înțelese altfel, pentru orice om de bună-credință, decît în adevărata și fireasca lor lumină.

Cine pretuiește contribuțiile substanțiale la rezolvarea problemelor complexe ale lumii de azi și ale drepturilor inalienabile ale popoarelor de a se îngriji de propriile lor destine și de scopurile înalte comune de înțelegere și pace, va ști să aprecieze la justa lor valoare aceste mari eforturi ale țării noastre și ale conducătorilor noștri.

În scopul unor atari contribuții, înțelegem că tovarășul Nicolae Ceaușescu, purtător al unor însușiri exemplare ale poporului român, ale experienței noastre istorice, își desfășoară activitatea sa neobosită — și cu aceleași gânduri, cu aceeași încredere plină de dragoste l-am însoțit și în vizita sa din Finlanda, vizită care, printre multiplele sale scopuri și perspective, numără și ideea vitală și scumpă nouă românilor, aceea a păcii și securității europene.

Constantin CHIRIȚĂ

Sculptură
de GEZA VIDA

Și toți sintem țărmlu viu al Dunării

Scriu și mi-e dor de țara întreagă, fiecare om de la noi e un prinț al dorului, și toți sintem țărmlu viu al Dunării, scriu, cu bucuria cu care un copil mușcă dintr-o piine caldă, scriu și gîndesc și simt că neamul românesc, care nu se poate închipi în afara ideii de pace și de vorbă frumoasă, trăiește cîstit și demn și că inima lui, curată ca diminețile luminate de piersici, arde numai pentru liniștea pămîntului.

Și pentru că-mi iubesc prea adine neamul, cred neștrămutat în omul de bunăcuviință Nicolae Ceaușescu, expresie strălucită a idealurilor voinței noastre.

Fănuș NEAGU

Identitate organică

Pacea, prietenia, munca liberă, mindria de om și demnitatea de om alcătuiesc legile sau condițiile oricărei comunități omenești, condiții necesare construirii unei forme de civilizație prosperă, în sens material și spiritual. Conținutul acestor noțiuni fundamentale pentru persoana umană este fundamental orînduirii noastre politice, înțelegînd prin aceasta un efort al nostru comun de organizare superioară a conștiinței și mijloacelor de producție.

Statul nostru este un stat socialist. Politica statului nostru reflectă vocația și virtuțile unui popor care, cunoscînd îndelung aspirarea socială și națională, a ales o dată pentru totdeauna calea cea mai sigură și mai dreaptă ce face imposibilă de aici înainte întoarcerea în trecut la ceea ce era o gravă și păgubitoare nesocotire a vocației lui istorice și virtuților sale innăscute.

Politica partidului nostru decurge din această identitate profundă și organică, între această vocație pașnică și constructivă de a fi și principiile ferm proclamate. Sintem o țară mică. Porțile noastre, care e și forța cea mai durabilă, este ideea justă și nobilă pentru care se poate și muri, fără ca ideea însăși, care sintem noi înșine laolaltă, să poată muri vreodată.

Această idee bazată pe cea mai lucidă concepție asupra istoriei călăuzește pașii neobosiți ai tovarășului Nicolae Ceaușescu peste tot în lumea de azi, acolo unde inimile popoarelor se deschid către rațiune, pentru pace și înțelegere, pentru rezolvarea marilor probleme ale umanității și civilizației contemporane.

Constantin ȚOIU

Adeziune și profundă încredere

Vizita delegației de partid și de stat în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, în țările socialiste din Asia, datorită rezultatelor ei de însemnată istorică, au umplut de mindrie și de bucurie inima întregului nostru popor. Mesagerii ai nobilului ideal de pace și de frăție socialistă, solii patriei noastre au fost întîmpinați cu cea mai mare căldură sufletească în toate cele patru țări ale comunității socialiste din Asia: Republica Populară Chineză, Republica Populară Democrată Coreeană, Republica Democrată Vietnam și Republica Populară Mongolă. Parcurgînd miile de kilometri ai itinerariului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți membri ai delegației au realizat o strălucită acțiune politică în slujba intereselor naționale ale României, pe de o parte, și ale cauzei socialismului și păcii, pe de alta. Convorbirile cu conducătorii țărilor vizitate, întîlnirile numeroase și rodnice, avute cu oamenii muncii de aici, cuvîntările făcute cu aceste prilejuri sint tot atîtea dovezi elovente în sensul înestimabilei importanțe pe care această inițiativă o deosebește.

Nu încapă nici o îndoială că inițiativele politice, sociale și economice de care a fost animată delegația reprezintă în cel mai înalt grad interesele și aspirațiile fiecărui cetățean al patriei noastre. Căci ce poate fi mai aproape de inima și gîndurile noastre decît statornicirea în sinul comunității de state socialiste a unui climat de bună și frățească înțelegere, propice aspirației constructive ale orînduirii noastre socialiste? Sint doar numai cîteva gînduri care îndreptătesc marea satisfacție resimțită de fiecare dintre noi și care ne îndeamnă a ne exprima întreaga noastră recunoștință față de Partidul Comunist Român și față de conducătorul său iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vasile REBREANU

Eternități

Mai mult decît oricînd se afirmă aslăzi dreptul comunităților organice a națiunilor, a popoarelor de a trăi libere și independente sub soare, așa cum România a afirmat adeseori, prin glasul președintelui său, Nicolae Ceaușescu, un mare bărbat de stat, un mare patriot și gînditor politic român. Noi nu sintem nimic, dacă nu sintem împreună cu țara noastră, cu nația, cu poporul nostru. Se pierd în pulberile istoriei atîtea cetăți mindre, atîtea rînduri strălucitoare de războinici, atîtea civilizații trufage. Dealurile de la mine din Ardeal rămin, rămine limba asta a

noastră și rămîne încrederea în permanența pasiunii noastre socialiste întru împlinirea idealurilor. Acesta este punctul meu de echilibru. Cred că apele pot să sece, cîrțile să-și piardă din importanță, ideile mari să îmbătrînească. Dar în același timp cred că poporul român va fi tot mai mindru și tot mai puternic, cred că România este eternă, că poporul nostru este nemuritor. Este cel dintîi și cel din urmă gînd al meu. Față de țară avem numai datorie, devoțiune fără margini, în perspectiva istoriei.

Aurel Dragoș MUNTEANU

Aerul salubru al unanimității

Ca român, ca european, ca om liber și ca intelectual pătimas de soarta și libertatea culturii (în să exprim public solidaritatea mea cu efortul patriotic consecvent pe care l-a exprimat, în numele poporului nostru, și cu ocazia recentei călătorii în țările socialiste din Asia, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu Sentimentul acesta, pe care-l mărturisesc pină acum oral, întîmilor și cunoscuților, sint nevoia să-l încredințez tiparului fiindcă sint clipe în istorie cînd conștiința individuală trebuie să respire aerul salubru al unanimității.

Alexandru PALEOLOGU

ALEXANDRU ANDRIȚOIU

Pajeră

Cu stema Romei pajerile încă mai umblă-n cer și-n mînt. Eu le susțin pe umăr umbra de mirare-adîncă, lin vinător prin milenar destin

Cu ochi, cu brațe și cu glazne duble a aripile-n dorul meu tresalt prin băile aeriene, suple în dureroasa-mi criză de înalt.

Cînd sagra estivală cu arome-i — în pomi se-aud băta cu ritmul rar, de parcă toate pajerile Romei se-nalță-n zbor prin acest luis orar.

Țaci și visează vremuri glorioase / Cu bratul atcuri de triumf să-nscrii pe vatra ta cu singe și cu oase din care morții să-nflorescă viu

Dactilicii să-ți danseze-n treceri pașii prin timpul ce rotește împrejur la ceas de nunta cînd soluți urmasii cu pajere de aur și azur.

Cercuri concentrice

Aceste garduri care-au putrezit sub flori și rouruscă sint o climă pierdută. Dulci flori de înfinit cresc somnifere din moartea lor sublimă.

Relicvă sură, casa din bătrîni la margine de epocă și apă-i slînt apocrif cu trandalii de miini sosit din vînt la ultima agapă.

Dar ringurile zării curg trumos, la care spații pure exultară. De-aici cresc țări de sus și țări de jos în unic nimb și jubiliare: Țară.

Și sat și țarină, zone și provincii culori de hărți, proporții de curburi pe unde-au plîns pustii ca-n Thule prîncii cu floarea morții-n miezul caldei aur.

Compasul cîntecelor trage linii îndepărtate, pină la hotar, pe unde am plantat, drept borne, crînii și-am scris cu lînte de mărgăritar.

Și-așa, sub cer, se desenează o Țară ca undele în mări cînd cade-o stea și apa-n preajmă seamănă-a brăjară. Mi s-a tăcut rotundă inima

de-atîtea cîntece ce mă-mpîlniri (o l parcă-s două mii de ani de-atunci!) și trupu-mi duc, știngaci cum duci o liră, în zori de zi, după libații lună.

COMAN ȘOVA

Se mișcă ramul

Nu cînt o patrie amețitoare-n nimburi și în cai / Nu pun decor de jertle în pustiu / Și nici armuri de-aramă pe gurile de rai / Cînt patria la ora-n care scriu.

Prin terburii mari mai stăruie cuvinte / Lăsate de părinți să le-nvățăm / Cu dreaptă chibzuință și cu minte / La neamuri voie bună să le dăm

Sintem un glas mai amplu și-o frunte, numai ora / Mai-naltă ca oricînd în vreme, acum / Deși căruntă-i timpla de grijă ca totdeauna / E bună pace-n cuget și neclintire-n drum

Se mișcă ramul cînd ceva nu-i bine / Și fluiere de os pătrund în somn / Vin secete sau vînturi sau apele prea pline / Bărbaiți toți sint lingă-al țării Om.

Și n-am visat vreodată străine avuții / Daar pe-ale noastre da, le vrem păstrate / Pentru părinți și pentru fii / Și pentru-a fiilor de fii cetate

Nu cînt o patrie amețitoare-n nimburi și în cai / Nu pun decor de jertle în pustiu / Și nici armuri de-aramă pe gurile de rai / Cînt patria la ora-n care scriu.

GRIGORE HAGIU

Cumpănă vie

În limba ta cuvîntul e cuvînt și are carne / Și lunca este luncă pozi dintr-o privire / Să scuturi florile de tel și dacă e omară caaja salciei

amarul e veninul de privighetoare scurs prin gheară / să fie cîntecul mai dulce sub luceafăr știi / în lumea mare însă nu mai ești decît idee / și știi și asta nici nu s-ar putea altfel / doar inima ti-e ochiul pur și cristalin / de apă vie-n cumpăna zidită / în însuși trupul cel de ziditor

Destin în bronz

viermii cei buni de mătase adică înseși / mătăsurile / de fecioară de steag străbătută pină la noi / tocînd într-un simplu toiag de ascet

nu se mai păstrează toiagul gîurit pe dinăuntru / în măduva spinării se poate duce mult mai mult / și drumuri se tot fac și se relac / în fluierul picioarelor acum respiră / o undă mai vitală decît aerul din oasele de păsări

și totul este mult mai mult decît o datorie / ce trebuie plătită cu dreptate / aici sau dincolo și pretutîndeni iată / esența devorîndu-și învelșul / destinul calcă apăsat direct în bronz

CONSTANȚA BUZEA

Dor de țară

Așteaptă, / Așteaptă, oricît ar fi ceasul de îndepărtat. / Începe un drum de tîmîie, / Eu l-am văzut și l-am ascultat.

Arde și lumegă și se destramă / Chinul mării pămîntului, / Poopare de nori strălucind / Măritor și frumos, / Nu putrezi și nu arde, pasăre, / Chinul mării pămîntului vine de ios.

Chinul mării pămîntului, / Chinul mării pămîntului, / Poopare de nori strălucind / În clinul cald al soarelui bogat, / Pier deviate de umbra / Sau de curentii vreunui castel crenelat.

La marginea mării valuri vin înecate, / Vin pline de duhul celor care / își poartă smeriți cruce, dor și noroc / În singurătate, / În neagra străînătate.

ILEANA MĂLĂNCIOIU

Țara lui Ieronim

Ieronim avea o țară, ca noi toți, o țară slîntă / Peste ea un cer cu ingeri și cu păsări și cu slîni / Și cu sufletul de aur precurat al micii sale / Calea raiului bătînd-o spre regalii ei părinți

Și el nu-și văzuse țara numai din nedreapta fire / Și el nu-și văzuse moica înainte de piere / Căci venise mut și orb și olog și prea lîrziu / Să-i mai vadă părul alb, să-i mai simtă trupul viu

POARTĂ
ȚĂRĂNEASCĂ
DIN
MARAMUREȘ

Am sosit deci la baraci cu un transport de conserve, desupra in lada camionului cu tot cu bicicleta.

— Luați, zic, aveți pe toată toamna cit o să săpați aici, eu mă duc mai departe.

După câteva zile m-am întors să văd cum merg treburile și am avut amară dezamăgire de a-î mi găsit pe toți într-un fel de grevă.

Am intrat în bucătărie, și m-am izbit de o răcoare nepotrivită cu orice bucătărie în care tot e cald azi, chiar dacă nu s-a făcut focul de câteva zile. Bucătăreasa dormea pe un scaun cu un cot rezemat de plită, înfășurată pe umeri cu o haină de suman. N-am întrebat-o nimic, am priceput și ea mi-a spus fără să ridice bărbia din palmă, abia desfășurându-și pleoapele, că nu vor să mănince.

Pustiu peste tot. Am ieșit afară și am fluturat prelung la care au răspuns cițiva băieți ridicându-se de sub haraci, căsbind cu băștile pe ochi.

— Adunarea! strig. Ia, ascultați... (nu-mi venea în minte cum dracu să le spun).

La ascultați, mă băieți, zic, eu n-am să lungesc cu voi vorba, că de ce de nece? De ce nu vreți să mîncați?

— Astea nu-s pentru noi, nu-s pentru oameni! imi răspunde unul oprit cu mult în spatele celorlalți (conservele erau de melci aduse nu știu de pe unde, ca ajutor după război, din Olanda, sau Italia, nici azi nu știu unde se mănincă așa ceva).

Aveam un argument la îndemînă cum că melcii se mînca și în alte țări mai civilizate, dar nu puteam să le spun lor asta.

— De ce mă băieți, că-s bune? zic.

— Dacă d-ta mîninci un șarpe, noi îți mîn-căm melcii.

— Și-ncepeți treaba?

— Da.

— Prindeți un șarpe, am hotărît pe loc, Aduceți un șarpe.

Toți s-au fosit cu o bucurie drăcească de parcă ar fi trecut printre ei o femeie îmbrăcată în alb.

Eu imi tot potriveam șapca pe cap așa ca să mă gîndesc dacă făcusem bine ceea ce făcusem, în timp ce doi spre surprinderea mea au și plecat spre pădurea în marginea căreia eram. Cei mai mulți nu s-au urnit, stăteau ei inșiși încrămpeți de hotărîrea mea și unul mi-a mai dat, ocotit, timp să mă răzgîndesc.

— Dacă mîninci d-ta un șarpe, da...

— Faceți ce-am spus! am strigat.

Atunci au plecat cu toții infierbîntați dintr-odată de răutatea lor care vroia cîștig în

ea întreg și nesărut, să-i otrăvească sămînța amestecată din pîntecele ei nesărut.

Deși am bănuț îndată, m-am uitat atent spre grup, s-o descopăr pe aceea căreia îi era adresat potopul de ochi și am văzut-o între bărbai pe Veronica, „fata soldatului”, o femeie pitic, veselă și proastă de atita desfrîu cu voce și fără voie, pe care Cristache, cel mai voinic dintre toți, un bărbat cam de vîrstă

Femeia pitică a început să plîngă, și atunci m-a trecut în tot trupul un fior cald, și am simțit c-o iubesc nespus și că aș vrea s-o îmbrățîșez din tot sufletul, pe ființa aceea adusă fără rost pe lume. Bucătăreasa a fugit repede la treaba ei și eu m-am dus să-mi iau bicicleta rezemată de baraca dormitoarelor. N-am mai socotit nimerit să mă duc cu ei în

Prinzul cu șarpele

de D. Honciuc

mea, fără dinți și îmbătrînit prea înainte de vreme, o făcuse „numai a lui”...

Deschiderea aceea imensă din regiunea de dealuri în care mă aflam, înrădăcinase în oameni frică față de orice privire iscoditoare și de aceea fiecare să se așeze pe un teritoriu închis pentru orice pătrundere sau privire din afară.

Tot ce nu era din sat, era înălturat și supus batjocurii. Deși dintr-un sat vedeai în alte trez fecare, rămînea pentru celălalt o așezare străină despre care nu se știa nimic.

În marginea satelor mai era o gară, capăt de linie la o fabrică de zahăr și de gara aceasta se leagă povestea lui Cristache.

El a cutezat odată să se ducă acolo la bal și asta l-a însemnat pentru todeauna în satul lui, încît ajunsese la treizeci de ani un om neînșurat. Fiecare se temeă că, chiar înșurat fiind, ar putea oricînd să se mai ducă la bal la gară din moment ce a mai fost odată. Astfel Cristache și-a pierdut tineretea și rostul din cauza nevestei șefului de gară. El bătea în porți să ceară fete, dar oamenii, fără respect, ieseau numai în izmene și-l vorbeau de pe prispă. Atunci Cristache se ducea iar la bal la Dingeni, unde nu făcea nimic toată noaptea decît să se uite la soția șefului de gară, o ființă firavă, îmbrăcată în rochie lungă, și luni dimineață se întorcea pe jos cale de 15 km, plîngînd. După război însă, a venit în sat cu o pereche de mînuși de piele și cum lumea era oarecum schimbăată, o văduvă tinăra s-a încumetat să-l ia de bărbat. Au făcut nuntă, numai că nu mai departe decît a doua duminică, Cristache a aflat că tot se mai dau baluri la gară și s-a dus.

Timpurile strîmtoare răsfățul, dar nevasta ceferistului era bolnavă și pentru că avea nevoie de lume în jurul ei, împiesatul făcea rost de bani cum putea și dădea bal. Astfel într-o seară apărură Cristache însă acum stătea mîndru fiindcă avea mînuși de piele și doamna observînd aceasta s-a îndrăgostit de el.

Nevasta lui adevărată, văduva cea tinăra, a murit de mîhnire și înșelăciune în vreme ce ei umblau din sat în sat de mină, bătuți de foame și neîndurare, roboți de dragostea lor atita vreme aminată, pînă cînd ea, soția ceferistului, slăbită, l-a rugat s-o lase să se întoarcă să moară acasă.

Povestind Zenobia, bucătăreasa, a scuipat și mi-a spus că n-o mai ajuns înapoi căteuaa căteleurii, a murit în brațele mecanicului. Căci vîzînd cine este și pentru că tremul spre Dingeni pleca abia spre seară, șeful gării din Dorohoi i-a pus la dispoziție o locomotivă și cu toate că s-a dat cale liberă pe linie și locomotiva trecea prin gări șuierînd fără să oprească, n-a ajuns la timp.

Cristache a mai umblat prin lume, mereu apropiindu-se de sat, dar mereu neîndrăzînd să intre și cînd a aflat că s-au ridicat niste baraci lingă Sirbi, a venit și s-o înscris pe listă. Aproape mai mare decît mine mai păstra ceva din puterea irosită și fără dinți îmbătrînit și zbîrcit dar uns pe cap și pieptant totdeauna, un prostit de dezamăgiri trăia copilăros de la o înțimplare la alta. Salopeta îl amestecase într-o lume pentru care avea înclinății, dar tot nu se lăsa supus și cînd nu-l bătea pe ceilalți, ridea singur.

Pe fată, femeia pitică, Veronica, o ținea noaptea cu el în dormitor însă toanta nu-si putea ține cuvintele care nimesc plăcerea, striga și ceilalți, scoși din minți, fumau pînă spre dimineață.

După ochările Zenobiei, am zîmbit fetei să reiau firesc legătura cu grupul și Cristache ca să-mi arate cît preț pune el pe sora-sa lui, a smuls pămînta de pe capul unuia și i-a trîntit-o fetei după care l-a mai bătu-o o dată cu palma desupra încît aceasta dispărură sub pămînt cu totul.

Mulțumit, Cristache începu să ridă singur și lăsîndu-se pe spate își prelungi risul într-un înțeles urît și rău prevestitor. „Cline de vagabond bătrîn” mi-am spus. Ceilalți stăteau în fața mea posomorîți, cu miinile în buzunare, ghemuți între umeri, ca și cum așteptau să-i strig de pe o listă. Mă uitam încruntat peste capetele lor, spre pădure, cînd, deodată i-am văzut dezdoiți și înviorați: venea bucătăreasa cu șarpele tăiat bucățele pe un fund de lemn.

Mă trecu un fior rece pe șira spinării, însă n-am căutat privirea nimănui, am întins mina și-am despărțit făcătura aceea de pe fundul de lemn în două.

— Păstrează-le astea pentru mai tîrziu, am spus.

Cealaltă grămăjoară am mîncat-o simplu, în fața tuturor, bucată cu bucată, dar ei m-au trîdat. Au zis că nu mînca conservele. Abia atunci m-am trezit singur, cuprins de o disperare care mă descumpăni. Bucătăreasa stătea alături de mine cu acea mușenie și lipsă de orice expresie, pe care o au numai țărăni în fața oricărei incurcăturii fără ieșiri.

Și iar dintr-odată am simțit cum crește în mine o furie și o putere dată nouă în momentele de mare panică și m-am apropiat de ei.

— Uitați-vă la mine, le-am spus. Să se uite fiecare în ochii mei c-am să vă spun ceva: Voi sînteți necăjiți dar nu și ticlăși. Voi nu sînteți oameni pentru trîdare, mă auziți băieți? Căutam să le mai spun ceva aparte, deosebit, care să urnească inimile lor împletite, dar nu găseam. Am mai făcut un pas.

— Voi mă auziți, ce spun eu, băieți? Să stăm și să judecăm drept mă înțelegem?..

sala de mese, să nu stric ceva din ceea ce câștigasem, așa că am plecat.

Pe drum m-am oprit de câteva ori să vomit și pe inserate intram cu bicicleta în spate într-un sat cu garduri joase din crengi de unde funcționa sora mea Maria ca învățătoare. La cămin se ținea probabil o conferință sau o adunare obștească, era lumină multă, însă n-am mai intrat, am ocolit cu băgare de seamă ghețaria și cîrînd bicicleta pe umăr m-am dus la gazda soră-mi. Am găsit geamurile din fața întunecate și enervat am aruncat bicicleta jos, ca pe un sac pe care-l dușesem mai mult decît mă țineau puterile.

Transpirasem cît mă ștergeam mă uitam la casa întunecată, neprimitoare, din spatele căreia parcă se strecura o lumină și ușă pînă pe tulpina unui copac din apropiere și mă gîndeam „uite cum ne-am îmbrățiat noi toți trei frați în lume și acum eu vin aici la Maria să înghetăm măcar o parte din familia noastră desfăcută. Ea stă la un om străin, folosindu-i plapuma și tacimul iar eu n-am în buzunar decît o cheie de la un birou în care nu țin nimic decît o pereche de ciopri învelți în ziar. Mi se făcu frig și o răscolire uleioasă în stomac mă aruncă cu capul pe stîlpul din poartă. Am stat mult așa culcat cu fruntea pe miini, pînă mi-am dat seama că mă ia somnul. Am bătuț în poartă dar după câteva pocnituri fișia aceea de lumină strecurată pe geamul chilerului din spate o tremurată mai tare apoi a dispărut cu totul, lăsînd în loc un întuneric desăvîrșit. Timp de câteva clipe nu mai vedeam nici casa, nici copacul, ca și cum lumina aceea mică dispărînd le-ar fi tras cu o putere miraculoasă după ea.

Parcă auzisem pînă atunci un motor de moară, undeva în spatele meu, dar dispărură și acesta, pentru că nu fusese pesemne decît o părere a mea pe cînd se bătea licărirea aceea în tulpina copacului. Mă căutai în buzunar după un chibirit dar n-am dat decît peste cheile reci de la biroul meu și incurcat de atita întuneric am dat cu piciorul în bicicletă să mă asigur că nu mă depărtasem.

Murdarise de noroi și m-am aplecat s-o ridic dar un alt val de greață m-a oprit și m-am sprijinit iar de gard. Nu mă vedea nimeni așa că mi-am culcat iar fruntea pe palmele puse una peste alta pe stîlp, așteptînd să-mi revin.

Imi tremurau genunchii, transpirația din spate începea să se răcească, dar am stat mult astfel, pentru că, puțînă odihnă după atita

lez ceva despre risipirea noastră treplată în lucruri, cînd, scuturat de un frison, gîndurile-mi scăpate de sub supraveghere imi dădură prin amestec o propoziție cu totul bizară: mai la deal de delavale. Aveam febră.

Mi-am luat bicicleta pe umăr și am coborît spre capătul uliței s-o aștept pe soră-mea. Călcăm direct prin mijlocul drumului nefețit, ascultînd bătaiea rașlanului lung peste glezne. Și mergînd astfel, puteam să merg și cu ochii închiși tot atita vedeam, m-am trezit iar aruncat într-o curioasă stare de beatitudine, din care rezultă ferm ideea unui poem drastic, deschis pe adresa dușmanului de clasă. Chiar am făcut două versuri, care m-au bucurat foarte mult și mi-am spus, uite cum, eu un om simplu pot face dacă vreau.

La versurile: „Și-ți mai voi sta pe picioare / cum stă pleava pe hotare”. Incurajat de reușită mă munceam să mai fac două, ca să fie o strofă, cînd mă smulse din încălzirea aceasta naivă un țîpăt, de copil.

— Salut voios de pionier.

De la cămin n-a ieșit soră-mea, nu mai era acolo și m-a luat acasă Valeria, o colegă de-a ei pe care o cunoșteam numai după nume și nici atunci n-o puteam vedea din cauza întunericului.

În casă am descoperit în umbra aceea neastîmpărată și iscoditoare o fată deloc frumoasă, care după ce aprinse lampa, se uită la mine cu ochii măreți și gura întredeschisă, concentrată într-un fel de atenție ca și cum eu sau altcineva ținea o mină ridicată în sus făcîndu-i din degete niște semne secrete și ea se uita surîzînd ca și cum acele semne îi dăneau o bucurie sau chiar dacă mina ridicată i-ar fi anunțat o veste proastă, ea tot așa se uita convinsă că nu-i decît o amăgire, o glumă și că omul e bun.

— Unde-i bicicleta? m-a întrebat.

— Am rezemat-o afară, de prispă.

— E bine.

Ea stătea lingă lampa și eu în ușă.

— Sînt fiică de preot îmbrăcată în palton

— Aprinse, își desfăcu ea brațele prezentîndu-se.

— Aș vrea să mă spăl pe miini, zic, dar nu știu de ce n-am spus asta tare, m-am întimidat în vreme ce ea rămase cu miinile întinse în intruchipare de aripi pe poalele desfăcute ale paltonului acela vechi de blană, aparținînd cîndva bunicii sau mamei ei.

— Ca să vezi, zice ea.

— Ce? m-am încruntat. Mi-e cam rău.

— Uite, gazda văruiește casa. Și într-adevăr stăpîna casei iesise cu un felinar și scară afară, pe prispă și se apucă să văruiască. Treceam din prag lingă masă.

— Trage usa, zic.

— Să nu mă ating.

M-am răscuit spre ea, dar nu părea nicio seamă teamă că ar fi vrut cu adevărat ceea ce spuse. Cred că se gîndea mai curînd cum să-mi îndeplinească prima mea rugămintă de a mă spăla pe miini.

— Și nici să nu vă sprijiniți de paltonul meu, de paltonul mamei mele.

— Maria nu ți-a spus nimic? am întrebat.

Nu ți-a spus de ce-a fost chemată?

— Nu, mi-a strigat din tindă de unde veni cu un lighean, prosop și săpun. Nu, nu mi-a spus nimic pentru că ne urim. Cu toate că dormim în același pat ne urim.

Părea să nu dea importanță la ceea ce spunea, se uita atentă spre geam.

— Uite! imi atrase încet atenția.

— Eleonoră, strigă țărănel de pe prispă, cam tare, iacă s-a trezit și frate-tu Gheorghie.

Femeia izbi scara de tocul geamului și Valeria trecu pe după masă să tragă stolul, o bucată de pînă groasă, pusă pe sîrmă.

Apoi veni lingă mine și ca să-mi abată atenția, vorbi:

— Știi ce mi-a spus sora ta despre voi, despre frații Halunga? Că părinții voștri, sînt niște mijlocași orbi, orbiți. Adică în toată

VIDIU HOTINCEANU

Gitlejul său gusta cuvîntul

Pe o mare sătulă de otrănde
Lăsa, lăsa să tropăie
Luminată și lăra trup
Era calea gîndului său
Și nu avea legi ci numai curățenie
Aprinse erau semnele de mîrt
Acolo jos în pămînt, lingă lacul oaselor sale

Un vînt hrănitor, ca o lupoaică

Mingîia spinarea regnului

Era prima noapte

Și gitlejul său gusta cuvîntul

Ca pe o fructă

Fără cîrmă era sulita stelei

Și copacii miraseau potolit

Ca urma unei sămînțe de copilă.

Cum bate muntele la geam

Frumosul tău obraz

Ca o rumoare de seară

Nu voi mai spune nicăieri:

Ridică-te Esther, oare tătăcîț

Priveste muntele cum bate la geam

Priveste singele cum ară în spinare

Grădini de moscui și ruine

Esther privește trădarea

Celor care te cință

Se întorc bătrîni păstori

La tine, Roaba, să-i vindeci

Să-i inveti să tacă

Pre ei care toată viața au tăcut

Nu-mai bărbatul rădăcilor

E în stăpînirea pustului

Și nu pretuiește

Ți-a împodobit cu cearcăn.

VASILE PETRE FATI

O locuță

îmi este lumina

Eu îl aștept bătrîn și înțelept

Carturi am așezat pentru el

O locuță imi este lumina

Așa și voi pe pămînt.

Pe masă e mîncarea săracă

A ingerului hohotitor, flămînd.

În vinul acesta e un diamant

Pe care voi îl plîngeți.

Acum, acum să treacă viața

În parcul în care viscațele e o statuie.

Femeia care mi-a vorbit atunci

Mi-a adus zaruri pentru melancolie.

PAUL EM. DIACONESCU

Parfum de flori...

Parfum de flori de portocale

Din floarea zilelor de ieri

Ce strălucește în cristale

În amînții și în tăceri.

Parfum ce sperie natura

Și se revarsă-n sentiment

Să ne aducă-n vis sculptura

Ce ne-a lăsat-o un vis ardent.

Parfum ce mingîie tăcerea

Cu mantia-i de laclă blîndă

Și reduce-n gînd iubirea

Ce ta-ce-n inima plîpîndă.

Parfum de flori de portocale

Din pămînt și din chipul ei

Ce se revarsă magistrale

Pe anii și umerii mei...

GABRIEL STĂNESCU

Uneori

Imi Miron Radu Paraschivescu

Uneori copiii bat aerul cu putere

și alungă fluturii

cu cîteva cuvinte

și cu o toamnă abia ghicîți.

Între cerul unui flutur

bătrînul satului își consumă

ultimul cîntec de lume.

Peste drum salcimii își strîșesc florile

pentru a doua oară în an.

Pălesc pereții casei de lemn ciinese

și alunecă o nuntă de melci

în dulcele imperiu al somnului.

Uneori copiii lumează în tihnă

la marginea satului

figuri din mătase de porumb uscată...

Alungă copiii, alungă

fluturii aceștia cu o singură toamnă

însă cițiva se rădăcesc

orbecînd în felinarele

de dovleci turcești

ca niște umbre subțiri ale lunii

pe un cer de luminare...

Uneori copiii alungă

umbrele subțiri ale lunii.

Subfîre lună — flutur.

Desene de EUGEN GRUESCU

orice înfruntare și s-au întors toți, grămada cu un șarpe în vârful unui băț.

Stăteam singur, în spatele cantinei, o baracă mai mică, privind spre adunătura aceea înaintînd victorioasă și oarbă atit de pornita încît ar fi putut străbate zeci de kilometri fără să se împrăstie. M-a apucat un fel de frică și am căutat un aliat în bucătăreasa, dar aceasta, o țărăncă leneșă și murdără cu un piept imens crescut cu un mal, își ferii privirile. Era ceață și femeia asta încercută și barăcile acelea tristă și vinete intruchipau în jurul meu un peisaj anume pentru întimplarea care se pregătea.

Ceata, îmbrăcată în salopete decolorate, înainta prin ceață cu o îndîrjire din fața căreia trebuia să fugi de urmărire și spaimă. În fapt, nu erau așa de răi, erau numai îndrăgîrnicii, însă înțimplarea aceasta îl înrăi dintr-odată încît ajunși în preajma mea s-au oprit mulți cu fetele de piatră și ală din fața după ce a zdrobit capul șarpelui sub bocanc mi l-a aruncat la picioare.

Eu eram activist dar ei erau mai mulți, mai puternici în urmirea lor întunecată și plus de asta eu însumi pursesem la cale înfruntarea și deci nu eram — eu și ei — decît simpli parteneri cu drepturi egale la pierdere și la cîștig.

Bucătăreasa dădu să fugă, cînd am înțepenit-o print-un țîpăt în colțul baracii.

— Îl prăjești, Zenobie, zic, și-l aduci aici.

Iute! Țărăncă dădu aiurea din miini lăsîndu-se trupului care nu vroia să se urnească.

— Ce este Zenobie? am tunat spre ea.

— Trebuie jupuit tovarășe!

Avea dreptate. Am ordonat să se aducă un ciocan și un cui. Vreau să zic că le-am ordonat în adevăratul sens al cuvîntului și ei au primit asta în poziția de drepti, vicleni, pentru că știu că ordinul meu se va întoarce, inveninat, împotriva-mi.

Bătaia aceea de ciocan imi stăruie și acum în urechi, îndepărtată și fără rost, ca un lătrăt de cîine lăsat într-o cuprindere inecătosă mereu lătrînd după un ajutor care nu avea să vină niciodată.

La treizeci și cinci de ani cițiva eram un om încă puternic, trecuț peste toate fără să fi avut vreodată sentimentul că îndur, ci că birui.

Învășasem că moartea nu ni se poate trage din lucruri cunoscute, supravegheate de noi, ci dacă-i vorba, din acele întimplări necunoscute îndepărtate sau furisate pînă în preajma noastră, vii dar fără trup, fără intruchipare anume.

Dan Laurentiu

Floare albastră

Tu care nici nu mă mai vezi
tu care doar te uiji la mine
cu ochii mari cu ochii reci
flori de cristal și flori de toamnă

cu ochii așteptând căderea
zăpezilor dinții tu ai
știut cândva ce anotimp
mă va sărbători în lume

și astăzi când nici nu mă vezi
cu ochii mari cu ochii reci
priviști la cer și îți în mintă
o floare-albastră floare-albastră

Pentru

somnul de aur

Acum fiindcă a plecat soarele
îți vei aduce aminte de acea noapte
luminată de măsoase acorduri

aveam privirea fixă a celor
sculundați în somn

un strălucit imperiu își mărturisea
dragostea pentru dulcele petale
ce cădeau rar din părul tău aurit
un strălucit imperiu se ruga

niciodată tu ne vei mai întoarce
în această lume ce să cauți aici
dacă eu am părăsit-o cu ochii
închiși

somnul inocent te va purta
de azi înainte pe valurile
unui fluviu melodos și petale
ude de lacrimi vor cădea pe obrazul
meu

atîț de puri ne vom petrece viața
ce ni se păruse cândva un exil
în tinuturi cu stele funerare
atîț de singuri vom călători în
somnul de aur

Frunze enigmatice

Înger cu picioare albastre
cum ai putut călători
pină aici fără să te sperie
umbra mea neagră

Înger cu picioare albastre
coborînd din mările aurii
ale cerului
oare nu legeni un tigru în brațe

oare nu așteopți iubita mea
un pat roșu care să-i aducă
aminte că azi mă va
sărula pentru ultima oară

lăți umbra unui capoc,
plin de frunze enigmatice
acolo doarme în pace
un tigru cu blana strălucitoare

Desene de EUGEN GRUESCU

Poeme

Tu dormi

Tu dormi nu ninge nu plouă
tu dormi nu ninge nu plouă
tu dormi nu ninge nu plouă
tu dormi nu ninge nu plouă

aceasta-i perdeaua rașie de
la fereastră tu dormi
nu ninge nu plouă
tu dormi nu ninge nu plouă

aceasta-i perdeaua blindă
a nopții mele tu dormi
nu ninge nu plouă
tu dormi nu ninge nu plouă

asa vom muri iubito
eu aici tu acolo vom fi
două stele în două cavouri
tu dormi nu ninge nu plouă

Perfecta solitudine

Înainte de a adormi între florile
roze care au vegheat gura maternă

să nu-mi aduc aminte de tine
înger albastru cu priviri de ciine
urcînd spre gura mea
să nu-mi aduc aminte de tine
înger de noapte cu aripi de cline
urcînd spre gura mea
să nu-mi aduc aminte de tine
înger de pază cu lătrat de ciine

Ce fericit

Cine să știe ce e viața ta
veghează două umbre două umbre
la căpății o ce e viața ta
și ce să spui în versuri vei muri

și-un portocal își va-nroși lumina
în blîndul tău crepuscul și o spadă
va coborî din dulcele capoc
cine va slo acolo s-o aștepte

iubita care o uită de tine
o risul ei de aur nu va ști
că a căzut în lume spada caldă
ce fericit ai așteptat acolo

GHEORGHE SCHWARTZ

umila încercare

ION IUGA

Spațiul gol dintre tablouri

Ursita-i prin lumini ce mint
și ceacă dăhul tău gălbui
cupola-i beată de absint
rupindu-ți unghia în statui

jos Brueghel sîngeră ocult
în jurul lămpii ce-au aprins
miinile tale
și e mult
să mai rescrii vai ce-ai cuprins

luneți tîrîm de carii și delir
cași bolnavi pe piatra adusată
cu mina ta iubito le înșir
și pierd cărarea simplă inc-odată

Înălțarea cimpului

Mă poartă în seară priviți zoderi
minii de abur îmi zboară prin rug
din vâi vin turme albe vin aieri
în sus un vînt mă-mpiedică să fug

rîniți de ape mor șapte năieri
cîntările înarpează plug
cu arborii plutesc spre nicăieri
în gol pregolul și distrug

din ceată Doamnă îmi relac Tipar
căderii mele-n luna de prisos —
cîntec să îmi ierăși și iar

cioplesc aceleași scări pe dos
din lăcări scări și în zadar
cîmpul se-nalță prin ce prinde jos

Iertată

fugi între liane

Sunt crucea poate de pe navă
cu aripile plante frînte-n gări
nu urcă nimeni negre scări
să-mi spele gura de otrovă

sunt var de zău pe cărări
pierdut de iarba din dumbravă
paseri prin mine adună slavă
din albi copaci în jos spre țări

iertată fugi între liane
rămîn lîntinele ortane
cu ochii plîngîndu-ți omăt

de piatră mina țî-o arăt
șarpe spre mine și-nădrăt
aprinșă ramă la icioane

Zarurile din oglindă

Amurg de alb te strîgă în noisore
cădelnițe sunt plopii în pustiu
tăcute-s zarurile care
în rostul lor m-ar vrea eu știu

această trecere în muguri
e rană-n lut și creangă-n vînt
buzele ce ard prin ruguri
lumini pe lemnul putred sînt

umbre prin mine să inoate
ingroapă ceoro ce mi-o pul
pe cer
și duh lunec prin toate

vine gorparul Doamnă cine
îl va cuprinde-n mine jar
de sus coboară orfeline
să nu adoarmă-n vîi de var

Urnă părăsită

Lumini din ceată cearcă într-un vas
imi plîng pămîntul marii cruciate
zale pe zale ruginite-n pas
temple în mine-s azi săpate

de rugă neagră și de glas
uitat în temelii mușcate
de viermi pietrei ce-au rămas
sub rîurile scurse-n sate

vai cer prin mine-și clotină
tiparul pinze de atroz
vestmint de galben-mi obraz
mielul prin vîi de platină
își plînge spini-n datină
și urma vînt se face iaz

— Așadar, domnule arhitect, nici nu vă puteți închipui ce mulțumit se va simți domnul marchiz cînd va afla că ați venit. Acum din păcate nu poate urca, dar peste câteva zile, vă asigur, veți avea ocazia să-l întâlniți personal. Domnul marchiz pune foarte mult preț pe arta dumneavoastră, a nu, nu protestați, domnule arhitect, ceea ce faceți dumneavoastră, nu mai este meserie, ceea ce faceți dumneavoastră este de-a dreptul artă! Și aceasta nu este numai părerea domnului marchiz... vedeți, la noi se adună toate capetele luminate din țînut, sau mă rog, cele ce trec prin locurile acestea chiar și numai pentru câteva zile. Toată lumea v-a admirat operele cu respect, pot spune că de-a dreptul cu pietate. Bine, bine, se cunoaște că nu vă plac laudele, dar să știți că ceea ce am spus, am spus sincer, din inimă. Da, aveți dreptate, să trecem la subiect, știu că de prețios este timpul dumneavoastră. Să trecem la subiect, lucrurile pe care vi le voi spune nu mi sînt străine. De cînd sînt secretarul domnului marchiz... Da, gata, vă vă spun ce am de spus și nimic mai mult.

Pentru a înțelege ceea ce ar dori domnul marchiz, va trebui totuși să vă mai răpesc un sfert de oră, vă promit că nu mai mult. Vedeți, domnul marchiz are idei foarte precise despre ceea ce ar dori să se facă la acest castel, idei foarte precise. De aceea pentru a nu perturba arhitectonica acestei clădiri va trebui să vă expun câteva lucruri esențiale.

Castelul a fost ridicat în secolul treisprezece. Asupra acestui lucru avem documente. A fost clădit pe colina aceasta de către primul ascendent cunoscut al domnului marchiz. Dacă aveți bunătațea de a veni pînă aici, la parapețul acesta, mulțumesc! Vedeți acolo jos poarta aceea a cimitirului: este singura rămășiță a clădirii din secolul treisprezece, castelul despre care vă vorbeam. Nu zîmbiți, este într-adevăr de atunci, are un schelet de piatră care a fost acoperit cu zidărie pentru a fi integrată unui alt castel, care nici el nu mai există. Dar despre aceasta la timpul potrivit. Priviți bine această poartă, domnule arhitect, fiți foarte atent la această poartă! Să trecem acum mai departe. Nu, nici o grijă, am să revin la momentul potrivit.

Prin secolul al patrusprezecelea, primul castel despre care vă vorbeam a ajuns să fie o clădire importantă, care domina tot țînutul. Acest castel a dispărut însă în condiții necunoscute, nu, n-a fost prada vreunui incendiu, domnul marchiz a făcut investigații foarte amănunțite. Castelul pur și simplu a fost demolat piatră cu piatră și recăldit oțiva ani mai tîrziu. Să trecem acum peste acest fapt, nu lipsit însă de însemnătate după cum veți vedea, să trecem peste el și peste castelul care a fost construit aici prin secolul al patrusprezecelea și care vă pot asigura că n-avea nimic care să ne poată reține atenția. De altfel acest castel a fost asediat în secolul al cincisprezecelea și incendiat. Da, domnule arhitect, într-adevăr, acest castel a fost incendiat. Sincer să fiu, nu s-a pierdut mare lucru.

Abia în secolul al șaisprezecelea a fost reconstituit aici un nou castel. A fost reconstituit, pentru că el nu făcea altceva decît să fie o copie fidelă a primei construcții, cea din secolul al treisprezecelea. Nu vi se pare ciudat? Au trecut trei secole între timp...

Ceea ce s-a întimplat după aceea nu mai are mult romantism. Acest anacronism, pentru că o clădire din secolul al treisprezecelea construită la sfîrșitul secolului al șaisprezecelea este un anacronism, domnule arhitect, acest anacronism zic, după cum trebuie să arate peisajul, a fost înțelcut cu înțelcut ameliorat de către generații de castelani, care au terminat prin a-l lipsi de orice stil, dar nu și de personalitate. Ar mai fi doar de semnalat că mai aproape de vremurile noastre, la sfîrșitul secolului al optisprezecelea aripi dreptă a castelului s-a prăbușit, dumezeu știe de ce, și modul în care a fost refăcută arată doar privațiunile materiale de care suferea stăpînul de atunci al domeniului.

Abia văzut desigur din elicopter panorama țînutului mai bune decît se vede din acest turn, cu toate că trebuie să recunoașteți că și de aici avem un orizont destul de larg! Ați putut însă contempla din aparat clădirile acelea posomorite de dincolo de fluviu, acele construcții, care cel mult prin plasament, pot indica un castel, și care clădiri de aici ne sînt ascunse de pădurea deasă care ne desparte de ele. Domnul marchiz vrea să joace cîștit cu dumneavoastră — cum o face de altfel cu toată lumea — domnul marchiz ar dori să înceapă lucrările pentru a-l putea termina înaintea baronului, stăpînul, hai să-i zicem, castelului de partea cealaltă a fluviului. Acest lucru este esențial, domnule arhitect, dar domnul marchiz ține să vă asigure că nu vă va încorda în nici un termen contractual decît într-un angajament relativ, adică să terminați acest castel înainte de a fi terminat celălalt.

Iertați-mi această divagație pur administrativă și să ne întorcem la oile noastre. V-am amintit aici istoricul, sau mai bine zis existența a patru clădiri succesive care au dominat în decursul timpurilor această colină. Enumerarea acestor edificii a fost însă incompletă, pentru că azi putem afirma cu certitudine că încă înainte de castelul din secolul al treisprezecelea, pe locul pe care ne aflăm se mai ridicașeră cel puțin două

clădiri, care însă după convingerea mea au fost într-adevăr primele. Este vorba despre o construcție din secolul al unsprezecelea și despre una din primul veac al mileniului nostru, sau mai bine zis, ultimului veac din mileniul trecut. Știu, pare de necrezut să afirmi numai ceva despre vremuri aproape imemorabile sau în orice caz vremuri despre care cunoștințele noastre păstrează un asemenea mister încît de multe ori, eu cel puțin, mă aflu tentat să cred că ele nici n-ar fi existat și că anii antichității ne-ar fi oricum mai apropiați chiar și în timp. Și totuși avem o dovadă de necontestat despre aceste prime clădiri, dovadă dată de analize pe bază de carbon efectuate la cererea domnului marchiz asupra porții aceleia a cimitirului. Aceste analize au determinat două straturi de cărămizi în mădularile stîlpilor de piatră ai porții. Cărămizi din pămînt și mil în care au rămas urme din fericite anilizabile prin această metodă. Sînt două categorii de cărămizi și cu o oarecare aproximație, ele nu lasă nici un dubiu că ar fi fost expuse vederii în veacurile despre care am vorbit.

Nu îndrăznesc să încerc să vă conving despre existența a două castele, dar măcar despre existența a două construcții se poate vorbi fără teamă de a greși. V-am atras de la început atenția asupra porții arhaice a cimitirului, și v-aș ruga acum în calitate de autoritate în materie, să vă exprimați asupra stilului ei. Știu, să faci o afirmație pentru o epocă avînd la dispoziție doar o poartă, și aceea restaurată, nu este un lucru chiar atît de simplu, dar dacă epoca în cauză este secolul al treisprezecelea, lucrurile se complică și mai mult. Avem puține monumente din acea perioadă spre comparație, și de obicei cînd se efectuează o asemenea operație contructivă se face spre secolele mai apropiate, acolo unde avem mai multe detalii la îndemînă. Între un monument din secolul al treisprezecelea și unul din secolul al cincisprezecelea spre exemplu, se poate face delimitarea ca de la un lucru vechi la unul mai puțin vechi; dar între o construcție din secolul al treisprezecelea și una din secolul al unsprezecelea, respectiv al zecelea? Nu-i așa că vă cer aproape imposibilul? Și aceasta încă nu e totul! În afară de alegerea dintre vechi și vechi va trebui să alegeți între puțin cunoscut și necunoscut, va trebui să spuneți nici mai mult și nici mai puțin decît dacă există o asemănare între un lucru pe care-l cunoaștem aproximativ și unul pe care nu-l cunoaștem de loc.

Și totuși, domnule arhitect, nu mi-aș permite să vă răpesc prețiosul dumneavoastră timp cu enigme indescifrabile. Pentru că dacă și biata mea minte a reușit să ajungă la câteva concluzii, este nelindios că dumneavoastră veți putea să descifrați zîmbind toată istoria acestor construcții. Înțelegînd astfel mai exact decît aș putea eu să vă expun cererea domnului marchiz. Dintr-o lipsă de modestie condamnabilă, îmi voi permite totuși să vă atrag atenția că cele patru construcții care ne interesează au fost ridicate în perioade care tind să formeze un șir liniar în care intervalul crește cu un secol de la construcția la alta: secolele zece, uns-

prezece, treisprezece, șaisprezece sînt despărțite de una, două și respectiv trei sute și ani.

— Iar acum ne aflăm în secolul al douăzeciulea.

— Exact, domnule arhitect. Exact! Eram de la început convins că o să sesizați următoarea treaptă a șirului și o dată cu această și dorința domnului marchiz.

Nu face nimic, ne așteptam la întrebarea aceasta, vreau să spun că domnul marchiz presupunea că o să fiți nedumerit de această încăpăținare de a reinvia mereu un edificiu căruia i-a trecut de atîtu veacuri vremea, că o să doriți să știți de ce apare această dorință stranie la intervalele determinabile de timp la stăpînii acestui domeniu. Și aveți dreptate, domnule arhitect, să întrebați, pentru că dumneavoastră în calitate de creator sînteți dator să cunoașteți toate aspectele materiei din care veți zămisi ceea ce veți zămisi, chiar dacă o veți face după modelul unei alte voințe. Ceea ce cituși de puțin nu trebuie să vă stingherească pentru că, domnule arhitect, ce nu se străduiește să se apropie de forma primară, născută în prima zi a creației? „Tot ceea ce ne înconjoară nu dorește decît asemănarea cu acest unic model sferic, forma unui glob, a unei planete, a unor molecule care populează această planetă, particică a alte planete, care la proporții și mai mari păstrează aceeași calitate de component. Totul se aseamănă, conținînd și fiind conținut, încît rămîn simple erorii neputincioase încercările de a evita aceste tipare. Fiecare ne avem modelul pe care-l purtăm în noi, în timp ce noi înșine nu sîntem decît câteva dintre modelele unui trup mai mare pe care-l populăm. Și care nu este ultimul nici el”. Vă rog să-mi iertați aceste cuvinte puțin didactice, domnule arhitect, n-am pus nici o clipă la îndoială că vă sînt cel puțin la fel de cunoscut ca și mie, nu mi-am permis să vi le amintesc decît din dorința de a vă face să înțelegeți mai ușor ce-l determină, aș îndrăzni să afirm, ce-l obligă pe domnul marchiz să dorească reconstituirea castelului său, cel original. Iar acest domnule arhitect, acest castel este cel pe care l-a visat și Zub Plantagenet, și Golo Cucernicul, și toți ceilalți iluștri străbuni ai domnului marchiz.

(Iar printre crenelurile turnului puteau să vadă în apusul blînd stolurile zburînd jos, puțin deasupra copacilor.)

— Acum nu vreau să vă rețin mai mult, domnule arhitect: iată contractul, are doar două clauze, cele despre care v-am vorbit: 1) să reconstituiți castelul, unicul castel; 2) să faceți acest lucru înainte de a apuca baronul să și-l reconstituască pe al său.

Domnul marchiz va fi foarte mulțumit. (Se insera pe creasta domonului, iar jos în ganguri, încăperi — acele săli de recepție, dormitoare, bibliotecă, cabinete și saloane — jos peste tot trebuia să fi pătruns de mult întunericul.)

— Să semnez acest contract? De ce n-aș face-o? Doar cele două clauze nu știu de ce le-ați mai introdus... Castelul domnului marchiz, castelul acesta nu-și poate găsi asemănarea decît cu castelul din secolul al zecelea, iar acesta la rîndul său nu se poate reconstitui, asta o știți la fel de bine ca și mine, domnule secretar. O știți prea bine și, bînuind de la început că am să fiu și eu conștient că ceea ce-mi cereți nu se poate face, ați renunțat și dumneavoastră la proiect, și atunci ați introdus și cealaltă clauză, cea care de fapt consfințește că lucrarea este irealizabilă, mie rămîndu-mi să termin edificiul pe care nu-l voi putea termina înainte de a termina alt edificiu pe care de asemenea nu-l voi putea sfîrși. Pentru că ați știut, domnule secretar, și o știți și domnul marchiz, castelul domnului baron tot eu am fost chemat să-l reconstituiesc, și toate acestea nu pentru că aș fi un arhitect grozav așa cum ați afirmat dumneavoastră, ci pentru că sînt singurul arhitect din țînut. Or de ce ați avea nevoie de un as în meserie — în ipoteza că s-ar afla așa ceva la îndemînă — pentru a prelua o lucrare pe care nu o va termina niciodată? Pentru așa ceva sînt bun eu. Așa că voi semna acest contract în

care mă voi angaja să nu termin castelul baronului înainte de a-l termina pe acesta — și vă asigur că nu-i voi termina niciodată baronului castelul — iar pe de altă parte mă voi angaja să nu sfîrșesc castelul marchizului pînă ce nu-l voi sfîrși pe celălalt, și vă asigur că mă voi ține de cuvînt și în această privință.

Deși trebuie să recunosc că știam că ați semnat un contract și cu baronul, nu ne așteptam la cuvinte atît de aspre. De ce credeți, domnule arhitect că nu veți reuși să reconstituiți edificiul pe care îl doriți? De ce vă subestimați geniul, domnule arhitect?

— Ați moștenit plăcerea cuvintelor mari, domnule secretar. Să nu mai pomenim de geniu! Mi-ați vorbit despre progresia secolelor ce se repetă. Nu uitați că și piatra care cade în apă face cercuri tot mai largi pe măsură ce se afundă mai adînc. Cercurile mari și deci mai îndepărtate sînt tot mai greu de observat, și chiar dacă așa fi dispus să admit că apa face cercuri uriașe ce se întind nevăzute pînă în maluri, ce voi cîștiga? Nu le mai poate vedea nimeni.

Domnul marchiz se apropie de mal și e tot mai greu de observat, și chiar dacă așa fi de zăre ori genial, domnule secretar, tot n-aș reuși ca trăgînd de un cerc atît de depărtat să scot piatra din cădere în care se afundă. Știu, am spus că voi semna contractul, și-l voi semna, fiți pe pace! Și o voi face nu din trufia nemăsurată de a construi ceea ce nu se poate construi, și nici din orgoliul de a nu face mai repede nimic înț-un loc decît în altul. Ar fi prea mare cutezanta, pentru că ar însemna să încerc să întrec neființa cu neființa. Și oare se aseamănă aceasta cu a încerca să întreci zămislirea cu zămislire? Nu, departe de mine gîndul, nu sînt chiar atît de nerod! Voi semna contractul tocmai din modestie și umilință, pentru că știu să sînt un arhitect oarecare, chiar dacă sînt singurul din țînut, singurul care se află la îndemînă. Angajîndu-mă să fac ceea ce nu voi putea face, înseamnă să mă angajez să nu fac nimic ceea ce aș putea face, pentru că nicîcînd nu va expira contractul meu. Și nerealizînd aici nimic, niciunde nu voi mai avea timp să realizez ceva.

(Din spatele crenelurilor nu se mai distinge poarta străveche a cimitirului și întunericul coborînd pe nesimțite acoperi valed celor două castele.)

— Ține-ți vă rog mai aproape lumina, domnule secretar, n-aș vrea să pătez hîrtiile cu cerneală! Am semnat contractul, mai rămîne să trec plata care mi se cuvine și pe care domnul marchiz a binevoit s-o lase ne-completată. Voi trece o sumă mare în locul acela pentru că așa se cuvine: voi trece valoarea tuturor lucrărilor pe care le-ași fi putut construi dacă n-aș fi semnat acest contract. Lucrări modeste și folositoare, așa cum sînt toate cele pe care m-am învrednicit să le fac pînă acum. S-a convenit să lase alb locul deoarece credea că numai eu i-aș mai putea oferi iluzia vieții. De aceea se cuvine să nu se tocmescă și să-mi dea tot.

Mulțumesc, domnule secretar, puteți lua hîrtiile, am trecut pe ele tot ceea ce se obișnuiește.

— Și eu vă mulțumesc. Domnul marchiz a avut bunătațea de a nu trece nici o cifră la onorariul dumneavoastră, dar acum cred că va putea fi mulțumit. Să coborîm dar: s-a lăsat răcoarea. Domnul marchiz...

— Acum că ne-am ispitit, acum că am semnat contractul, să păstrăm liniștea pentru că așa se cuvine. Să-l lăsăm pe domnul marchiz să se amăgească dîndu-i contractul, amăgiți-vă și dumneavoastră dîndu-i-i domnului marchiz, și lăsați-mă și pe mine să mă amăgesc cu gîndul că aș fi izbăvit un suflet care mi s-a încredințat după ce a pierit de mult. Și lăsați-mă să-mi iert sufletul prea milos.

Aveți grijă, domnule secretar, cum coborîți scara, prima treaptă e ruptă.

FLORIAN HUȚANU

Sînt singur prins în mine

sînt singur prins în mine și-n vorbe amorfite
pe drumuri legănate ascunse-n pămîni de zeu
și noaptea mă îneca prin tîmplele lovite
cu note cadentate în rugăciuni și seu

mai vine un zbor de fluturi prin scintilei de stela
cu aripile arse în ceața din amurg
mai îmi îmbăt privirea în regășiri de lele
de pe statui deschise în maluri care curg

privighetori se scaldă în sîngerări de ape
cînd plîscurile moarte în umbre rădăcesc
îngăduind luminii în scorburi să s-odape
se nasc în ploaie aștrii cînd ierburii regăsesc

și noaptea mă îneca prin tîmplele lovite
cu note cadentate în rugăciuni și seu
sînt singur prins în mine și-n vorbe amorfite
pe drumuri legănate ascunse-n pămîni de zeu.

NICOLAE PASCU

Matinală

Cu har pudrează alb exploziile mute
și ninge clar lumini de aur diolar
subt nevăzut tăcerea țese calmă
covărele nuntii cu pluş de chihlimbar.

Și corzile întinse în catalepsis plesnesc
și ochi și nări nebune se dilată
odulmecării păgîne abeste se-nîlnesc
și tipă ascușit neliniști în leccioare.

Și cremenii lui migrează în artere
pumnale reci în singe-nțeaap scurt
ies rosturi hărăzite din beznă prenatală
în nebunia verde murind a se-mplini.

Tragoi înseamnă tap și tragedia de aici ni se trage. Etimologic. Neînchipuit de multe cuvinte grecești în cultura lumii. Facem comedie după ei, filozofăm așisderea, ne aflăm pe scena lor. Plingem cu lacrimile lor, ridăm risul lor, n-am inventat nimic, ar trebui să ne pleznescem obrazul de rușine. Am ajuns de risul lumii antice. Vechi grecii dădău un obiect creativ o disciplină și ne dădă seama că sintem, de fapt, prinși în tiparele minții lor iscoditoare, din care Europa încă n-a ieșit, ca dintr-un clei. Imaginea vieșiei înolind în miere e încă mai plastică, pentru Europa adăugându-se la duceala atică de demălt. Continentul nostru are încă boala profund vîrît în stîmbuțu cu înleptătură grecoasă.

Tragodia așadar, provine de la cuvîntul tap. Deci metoda ar fi aceeași cu un obiect sau, în cazul dat, o ființă și adănciște problema. E un lucru pe care noi încă nu l-am învățat. Generalul se creează de la fleacuri, filozofia pleacă de la mici amănunte, nici măcar semnificative, un tap hilar cu coarne impletite și evoluind în spirală, duhînd la mascul, poate, în înaintarea lui întărită, să dărim cu capul orice zid pînă în metafizică.

Ideea nașterii tragediei, care a frămîntat atîtea minți, va rămîne încă un punct turistic neexplorat suficient și după aceste gânduri ale noastre.

Mă mir că Nietzsche, în avîntul său poetic, n-a putut face decît distincția între apolinic și dionisiac, o adevărată comoră de citate pentru spiritele didactice. Așa că nu-l vom mai cita și noi, desi ne stătea pe limbă.

Acum, adevărul e că, dacă stai așa cu fața în sus, fără treabă și te gîndești cum se face că a apărut pe lume tragedia, poți să dai peste momente de mare voluptate; voluptate a ghicitorului. Kant spunea că sufletul nostru este format din senzații. Cei vechi au înțeles să-și umple sufletul cu senzații de o anumită natură.

Cred că trebuie să ne gîndim foarte serios la jelanile care se produc cu ocazia numeroaselor decese. Tragedia trebuie văzută în fața schimonosită de durere a vreunei mame, a vreunei tinere soții, zmulgîndu-și părul, sărutînd pămîntul și invocînd zeii. Pe lângă spontaneitatea și sinceritatea acestor bocete, genul modern al tragediei apare lăbărtat și în colorat de un cîntec de pahar. Eschil, cel care prinde din aer și statornicizește tiparul, urmărea, poate, în subconștient, și o minimalizare a zeilor, care, insensibil de clamări, iată că pot fi aduși pe scenă și puși să vorbească înforcat ca fitecine, ba să se mai și incurce la tiradele mai lungi. Tragedia

lui e de frică, e contra spaimii de moarte și excesul de decese și acte capitale trebuie să fi avut o explicație în banalizarea teribilului. Vorbești de funie în casa spinzuratului, pînă cînd acesta suride, teapăn, și începe să se dea bufa. I-a trecut moartea. Există undeva, în mîna noastră, un obicei străvechi, legat de privilegiu, cînd se string cunoscuții în jurul mortului, spun măsuri atîte de deocînte, încît mama celui decedat trebuie să izbucnească în ris. Pe la miezul nopții vine o ceață de moșnegi cu bărbi de cîneap, spre a lua sufletul decedatului în primire și încep să fopăie și să sară peste cadavru, agîndu-l caraghios într-un falus enorm. Și de aici se putea naște tragedia, dacă țapii noștri ar ști să dechăie și nu ar fi fost folosiști sistematic drept țapii ispășitori. Ne-au rămas fragmente de corn:

„Ce frunză se bate
Pe la miez de noapte,
Cu fiori de moarte?
Frunza teiului și cu a popului.
Vorba lor începe
Dar cine-o pricepe?”

Un descîntec „de obrînteală” parcă îi răspunde:

„In cimpu mare, negru,
Lătră un cîine mare, negru:
Peste marea cea mare, neagră,
Zblăra o oate mare neagră.
In pădurea cea mare,
Strigă un cioban mare, negru...”

Spaima neagră în fața obrîntelii eterne naște și la noi fiori. Oala însă va fi cea menită să-i exprime: dindu-se înapoi mult, în timp, pînă la buza prăpastiei și începînd de-acolo „Miorița”, o tragedie mai senină și — de ce să ne speriem de cuvinte — mai albastră.

Marin SORESCU

NICOLAE IORGA. — Sculptură de MIRCEA ȘTEFANESCU

• L'EXPRESS (21—27 iun. a.c.). Este sau nu Mickey Mouse un personaj public? La această întrebare trebuie să răspundă sau, mai exact, să dea verdictul Curtea Constituțională din Karlsruhe în procesul care opune hebdomadarul umoristic Pardon proprietarilor copyright-ului lui Walt Disney. Dacă da, atunci Pardon va putea să parodieze fără nici un fel de consecințe pe vestitul Mickey Mouse.

• Cu Mesagerul (film premiat recent la Festivalul de la Cannes), cuplul Joseph Losey-Harold Pinter înregistrează cel de-al treilea mare succes (după The Servant și Accident). Comparîndu-l cu tandemul de altă dată Carne-Prevert, François Nourissier, în comentariul său, afirmă printre altele că: „...forța creatoare a lui Joseph Losey... nu pare deplin folosită

decît în asociație cu răceala savantă a lui Pinter. omul care începînd cu 1958 va rennoi teatrul englez”. Cit despre Mesagerul, ultimul lor film, Nourissier scrie: „Fericit creatorul care se oferă și ne oferă această bucată de cer și fericit dramaturgul «son cadet» care îl ajută”.

• LE MONDE (27—28 iun. a.c.). Cunoscutul violoncelist Pablo Casals, în vîrstă de 95 ani, a primit de curînd titlul de doctor „honoris causa” al universității mexicane din Guadaluajara. La ceremonia organizată cu acest prilej, Casals a declarat printre altele: „Pacea este singura soluție pentru a ameliora lumea”.

• La 25 iunie, la Londra, un tablou de Titian (Moartea lui Acteon) a fost vîndut la prețul de 1.680.000 lire sterline (22.400.000 franci francezi). Este cel mai ridicat preț atîns vreodată de un Titian, dar relativ scăzut în comparație cu recordul mondial — 2.300.000 lire sterline, prețul unui Velasquez vîndut anul trecut și aflat actualmente în posesia Metropolitan Museum-ului din New York. Moartea lui Acteon (1.60 x 1,75 m), pictat de Titian pentru Filip al II-lea al Spaniei, a făcut parte din mai multe colecții celebre. Ultimul său proprietar, contele de Harewood, l-a vîndut pentru a-și putea reglementa drepturile de succesione.

• PARIS MATCH (26 iun. a.c.). După Les chènes un jour abat, aflată de mai multe săptămîni în fruntea best-sellers-urilor franceze, o nouă carte semnată Malraux: Oraisons funebres, cuprinzînd textul discursurilor ținute de Malraux în timpul cit a fost ministru al Afacerilor culturale. Într-un reportaj (text și fotografii) de opt pagini, consacrat scriitorului cu acest prilej, se spune: „Andre Malraux est l'homme du jour. Il l'a toujours été. Telle est sa condition”.

Ilie CONSTANTIN

U. V. Z.

Pare paradoxală, la acest artist neașteptat de profund și receptiv pe o singură direcție, importanța și cuprinderea, așteptate, aliajul perfect dintre lucrările solide, bine articulate și fragilitatea zburată, delicatetea interioară, duse pînă la sfîrșita legilor gravitației.

Mai înli să încercăm să înțurăm o confuzie, amintită mai sus în trecuț și care se spune indeobște despre Maitec. E adevărat, aria lui se leagă și duce mai departe simțul mestesugurii ardelean în formă, universul fărânc, în toate implicațiile lui, apare și el, dar al-limita pe artist la atît ar insenna o gresală de neierat. Motivele lui, nu indiferente dar necesitate de a scrie, au o tendință. Apropiate înțim civilizației fărânc, ele o transcend, proiectînd-o în zona miturilor fără de raportări directe, grație prin ele așezate. Fabulată estel, lumea obiectelor, cu semne de uz dispărute, devine taină a unei existențe posibile. Desghicatul de grosul și greul trunchiurilor ineletricit și inflorescențe fără formă, gresimii, fără melancolia reînnoirii apărute, ocrotite de trecut, reflexul ei tirziu, de sine stătător, fiind capabil să se adapteză, să imboabătescă orice aventură spirituală nouă. Obiectele sedentii fagurii ardelean, sînt numai ideea de pădure, în curburile lor se simt deopotrivă de această abstracte geometrii nucleare. Intre mirasina mierii moleșită de amiaza vîrăcică, înăntărită în rețea plîd de mîntie înnoptat cu brazi seculari și explozia carburanților de vehicul celest se stabilesc surprinzătoare punți și canale. Maitec este printre puținii artiști care au știut să surprindă această conștiință specifică timpului nostru, dintre străvechi, imemorial și prezent, modern, fără intenție declarată, dar organic.

Cu ceea ce am numit fragilitatea și delicatetea paradoxală, în raport cu soliditatea și ezrem de bine sudată armătură a lucrărilor, ajungem în miezul preocupărilor și a rezultatelor cele mai înalte create de Maitec. Ideea de timp și de zbor se dublează de ideea de pasăre și himeră. Pe un piedestal cit mai mic cu puțință, sculpturile se înalță dominatoare, măcinîndu-și suportul. În așea lor învîntă de așii rupe rădăcinile care le leagă de pămînt, își rod postamentele, balansează pe suportul lor cu bătaie usoră de aripă, devin pasări. Un aer și sentiment de fraternizare se iscă în fata masivității aproape incredibilă dăruită zborului. Un zbor născut odată real dar conținut în temeritate gestului. Himeră a născute tocmai din această contradicție. Lucrările, privite din unghiuri diferite, par cînd să zboare, semete și calme și maieștoase cînd să se zbată, să riește cu gheare de crab în calcăru înnoptat de soare și cercînd să se ascundă în adîncime, străpune de ghimpii în rază ai gravitației. Visul și coșmarul se învîrtesc repede, se urmează în același plan, imbolduri secret centrifuge și centripete, amestecate în materia subțilă de efort, amestec privirea și înțelegerea. Maitec este adevăratul stăpîn al himerelor, cele născute din perfecțiunea echilibrului, improvizate marilor depărtați și depic respinse de ele, cum vor fi întotdeauna himerele.

În spațiul atîns — cel cu dorințe fără simțiri pe măsură de Maitec, teroarea nu coexistă. Este meritul sculpturii însăși, imblînzind asperitățile prin volum, dar, nu-i mai puțin adevărat, al artistului. Dragoste, devoțiunea cu care împodobeste tematul, născut la dăburile care-i dau ocol în cercuri tot mai închise, cum ai dezgropa crimi în plină furtună, sterg speculațiile gîndului poate bolnav, fac să se bucore o clipă alcătuiră noastră, niciodată învățată și pretuță pe deplin.

Grigore HAGIU

Dar ancheta propriu-zisă presupune un număr mai mare de interlocutori și vizează un adevăr general. Un adevăr social, indeobște. Comportamentul colectiv este acut social. Din pricina asta ancheta are și o mai mare răspundere vizavi de concluziile pe care le sugerează în comparație, de pildă, cu un interviu. O anchetă socială nu se prezintă întotdeauna de florile mălului. Ea are finalitate neapărată. O anchetă socială este un diagnostic social, ea se întreprinde cel mai adesea pentru a constata unele modalități de funcționare ale organismului social. Există însă o limită de bună-cuvîntă a genului: ancheta nu împune concluzii forțate, ancheta este o investigație, datele primare obținute de ea urmează să fie interpretate de către specialiști.

Două dintre anchetele difuzate în ultima vreme mi-au atras atenția în mod special: ancheta despre medici a lui Andrei Bacalu și Manase Radnev și ancheta despre studenți a Ioanei Bogdan și a lui Tudor Vornicu. Poporul de la mobiluri nu diferite și avînd chiar ambiții net diferite, anchetele despre care vorbesc aveau comon caracterul de „gen”. Revin cu observația că într-o perioadă cînd televiziunea își caută cu febrilitate modalitățile expresive e bine să aplaudăm ori de cite ori formulele se potrivesc. Ancheta despre medici a avut o compoziție simplă dar exemplară: s-a pornit de la un exemplu concret — un film scurt, ca o pildă, cu o femeie pe masa de operație vizavi de medicul-consultant; s-a ajuns obligatoriu la întrebarea — este pregătirea practică a studenților în medicina destul de temeinică pentru a acoperi necesitățile reale ale

profesiunii? — au fost implicați în dezbaterile toți factorii răspunzători. Concluziile la care s-a ajuns — și s-a ajuns la unele concluzii — n-au fost nici impuse, nici didactice. Au fost concluziile firești ale unor oameni în cauză vizavi de propria lor cauză. A fost o dezbaterie participativă pentru că tema discuției era, ca să zic, arzătoare și interesă. A fost o discuție exhaustivă pentru că toate ipotezele fenomenului discutat au fost eliminate pe rînd.

Cealaltă anchetă a avut titlu aproximativ: „Este căminul studentesc un cămin?” După cum se vede chiar și din firmă, cimul de acțiune al acestei anchete a fost unul sentimental. Problema nu s-a pus în termeni tranșanți: ce e bine și ce e rău într-un cămin studentesc, întrebarea tot timpul a fost: vî simțim la cămin ca acasă, nici una din intervențiile reporterului n-au deschis un alt drum și cu toate acestea ancheta n-a fost lungă și nici nu m-am plictisit. Ba dimpotrivă: obligați a vorbi despre sine, studenții participanți au făcut mărturiile aproape totale, au cuprins în răspunsuri mult mai mult decît ar fi izbutit o departajare strictă și obiectivă în ce este bine și ce este rău. Și astfel, ancheta despre căminele studentesc a devenit o anchetă despre studenții care locuiesc în cămine, disimulată sentimentală întrebarea de bază a surzător în cele din urmă o discuție etică. Aduag alegerea inspirată a interlocutorilor, montajul inteligent al răspunsurilor, compoziția emisiunii pe „capete de expresie”. Ah, forța de seducție a „veritè”-ului.

Sânziana POP

Orchestra Radioteleviziunii a ținut să-și încheie o merituosă activitate concertistică desfășurată pe parcursul defunctel stagiuni cu o programare nu prea fonică a operelor. Andrei Chelner" de Giordano. O capodoperă nu este susnumită și, chiar dacă ar fi, mai bine instituția de specialitate, Opera Română, și-ar modifica repertoriul și ar cuprinde și lucrări mai puțin cîntate (poate așa ar mai umple sălile transparente) decît să fie mobilizată cea mai activă orcheștră a țării într-o muncă fără rezultate strălucitoare posibile. Și Filarmonica se pregătește să-și încheie pilpitornea activitate așa că, o privire retrospectivă ar fi, credem, la locul nimerit.

În domeniul simfonic, tot Radioteleviziunea și-a arătat interesul către creația autohtonă, către lășirea din searbăda monotonă a concertelor alcătuite de dirijor spre demonstrarea performanțelor proprii. A fost o programare cu discernămint făcută și nu ni s-a întimplat decît extrem de rar să avem a reproșa calitatea vreunei prezentări românești incluse în program. Dacă am făcut-o totuși, ca în cazul operii lui Roman Vad, „Povestea unei mame”, a fost pentru că abandonul de gust s-a rămîna o excepție într-o suită de întreprinderi concertistice.

În afăr de repertoriu, Radioteleviziunea s-a ocupat și de contribuții interpretative, în special dirijorale, de valoare deosebită, ceea ce mai rar se întimplă în stagiunile ce urmează imediat după un Festival George Enescu. Concertul lui Igor Markevitch a fost, din punct de vedere al tălmăcirii, culmea indiscutabilă a sezonului muzical și, dacă privim înapoi, el acoperă un șir lung de ani cu strălucirea genului muzicalității a marului dirijor. În plan național, inițierea ciclului Mozart-Bruckner și încredințarea sa virtuozului Erich Bergel a fost o altă mare satisfacție dată melomanilor frecventatori ai sălii din strada Nufierilor.

Filarmonica nu a renunțat încă la convingerea că menirea ei este de a fi o formație conservatoare, născută spre a face auzit și reauzit publicului același vechi repertoriu. Este o concepție periculoasă și constituie din două puncte de vedere: mai întîi pentru că marele repertoriu oferă posibilitatea unor comparații cu celebre interpretări de referință iar apoi pentru că orchestra nu-și capătă deprinderile de suplețe și elasticitate necesare pieselor mai noi, ceea ce se-a și vădit în unele prime audii românești (Stefan Niculescu, Tiberiu Olah). Mai demne de interes descoperim la această privire înapoi lucrările vocal-simfonice „Messias” de Händel și „Missa in do minor” de Mozart, pentru că de „Romeo și Julieta” de Berlioz mai bine să nu mai vorbim.

Este adevărat că Filarmonicii îi revin organizarea și gîzduirea pe scenele sale a unei atractive stagiuni camerale, susținută fie de debutanți (ciclurile de tineri interpreti) fie de formații cu un dobindit renume. Diferite curate, alcătuite din membrii orchestrei, ca și formații specializate în muzică mai rar cîntată (excellentul Grup 3 *) au învîntat pe lângă forța acestui subtit și plin de un amar unor Belfi. Dar îl rugăm

profesiunii? — au fost implicați în dezbaterile toți factorii răspunzători. Concluziile la care s-a ajuns — și s-a ajuns la unele concluzii — n-au fost nici impuse, nici didactice. Au fost concluziile firești ale unor oameni în cauză vizavi de propria lor cauză. A fost o dezbaterie participativă pentru că tema discuției era, ca să zic, arzătoare și interesă. A fost o discuție exhaustivă pentru că toate ipotezele fenomenului discutat au fost eliminate pe rînd.

Cealaltă anchetă a avut titlu aproximativ: „Este căminul studentesc un cămin?” După cum se vede chiar și din firmă, cimul de acțiune al acestei anchete a fost unul sentimental. Problema nu s-a pus în termeni tranșanți: ce e bine și ce e rău într-un cămin studentesc, întrebarea tot timpul a fost: vî simțim la cămin ca acasă, nici una din intervențiile reporterului n-au deschis un alt drum și cu toate acestea ancheta n-a fost lungă și nici nu m-am plictisit. Ba dimpotrivă: obligați a vorbi despre sine, studenții participanți au făcut mărturiile aproape totale, au cuprins în răspunsuri mult mai mult decît ar fi izbutit o departajare strictă și obiectivă în ce este bine și ce este rău. Și astfel, ancheta despre căminele studentesc a devenit o anchetă despre studenții care locuiesc în cămine, disimulată sentimentală întrebarea de bază a surzător în cele din urmă o discuție etică. Aduag alegerea inspirată a interlocutorilor, montajul inteligent al răspunsurilor, compoziția emisiunii pe „capete de expresie”. Ah, forța de seducție a „veritè”-ului.

Sânziana POP

(Iași) și „Ars nova” (Cluj) serile muzicale de cameră, suplinind în parte eclipsele bucurăscăne a excelentei „Muzica nova” ce s-a menținut în tăcere fîntă cu membrii formației să abia vreo vînt.

Chiar și Conservatorul, de obicei didactic și neinteresat, a avut două concerte de excepție (același „Grup 3” și recentul concert al fraților „Arsnova”) iar A.R.I.A. ne-a prînciuit întîlnirea cu cîteva formații de jazz de cea mai aleasă calitate. Într-un cuvînt, o stagiune activă, în care am avut săptămînal, cel puțin un eveniment de semnalat, pe care am dori-o însă și mai axată mai direcțională spre ingenios și inedit.

Costin CAZABAN

Și dacă m-așteptam să mi se întimplă orice, atît în America de Nord cit și în Europa de tranzit, dacă mă convinsesem că flința umană e deschisă miracolului și surprizei în fiecare clipă, dacă eram gata să accept că voi ajunge să trăiesc erida polemicii Buhou-Buzdugan, — el bine, nu puteam creda, și încă și acum îmi mai frec ochii de mirare, nu puteam bănui că Federația de fotbal o va smuci, la un mijloc de săptămîna, pe calea adevărului. Și doar se afla, cum bine subliniam în această tranșee de pagină, pe un drum destul de stupefac: îngeaga Federația noastră de fotbal pe largul drum al impecărilor cu cei mediocri și al plecării capului în fața celor submedocri. Și-i plăcea Federației noastre de fotbal călătorii și avantajele și nu-i plăcea Federației noastre de fotbal acest mic amănunt, adevărul. Și deodată — explozie! Deodată, Federația de fotbal face stînga fără să semnalizeze și o lău pe drumul spinos al adevărului. Și aflăram, cu această ocazie, ce farsă grosolană ni s-a putut juca, atîl în categoriile mici cit și în Divizia A. unde gurile ruc spun că s-a-nîtm-pedat și umătorii fapt: surclasări la Iași, jucătorii de la Iul-Petroșani se rugau de arbitru: „Domnule, mă prelungește partida, să ne mai dea Moldoveanu cîteva goluri. Vă rugăm noi toare mult...”

În genunchi se rugau ei și Federația de fotbal a făcut un lucru neașteptat: a observat chestia respectivă. A mai observat Federația și alte lucruri la fel de nobile și, desi din punct de vedere formal nu avea cum să-i sancționeze pe cei vinovați, surprinzătoare noastră Federația de fotbal a dat un exemplu care, după părerea noastră, este excepțional: și-a asumat răspunderea pentru fotbalul căruia îi este Federația, și a judecat nu formele, ci adevărul. Dacă Federația mergea în acest ritm, pe calea curajului, o să ne pună în situație penibilă de a o felicita public.

În genunchi se rugau ei și Federația de fotbal a făcut un lucru neașteptat: a observat chestia respectivă. A mai observat Federația și alte lucruri la fel de nobile și, desi din punct de vedere formal nu avea cum să-i sancționeze pe cei vinovați, surprinzătoare noastră Federația de fotbal a dat un exemplu care, după părerea noastră, este excepțional: și-a asumat răspunderea pentru fotbalul căruia îi este Federația, și a judecat nu formele, ci adevărul. Dacă Federația mergea în acest ritm, pe calea curajului, o să ne pună în situație penibilă de a o felicita public.

Și dacă m-așteptam să mi se întimplă orice, atît în America de Nord cit și în Europa de tranzit, dacă mă convinsesem că flința umană e deschisă miracolului și surprizei în fiecare clipă, dacă eram gata să accept că voi ajunge să trăiesc erida polemicii Buhou-Buzdugan, — el bine, nu puteam creda, și încă și acum îmi mai frec ochii de mirare, nu puteam bănui că Federația de fotbal o va smuci, la un mijloc de săptămîna, pe calea adevărului. Și doar se afla, cum bine subliniam în această tranșee de pagină, pe un drum destul de stupefac: îngeaga Federația noastră de fotbal pe largul drum al impecărilor cu cei mediocri și al plecării capului în fața celor submedocri. Și-i plăcea Federației noastre de fotbal călătorii și avantajele și nu-i plăcea Federației noastre de fotbal acest mic amănunt, adevărul. Și deodată — explozie! Deodată, Federația de fotbal face stînga fără să semnalizeze și o lău pe drumul spinos al adevărului. Și aflăram, cu această ocazie, ce farsă grosolană ni s-a putut juca, atîl în categoriile mici cit și în Divizia A. unde gurile ruc spun că s-a-nîtm-pedat și umătorii fapt: surclasări la Iași, jucătorii de la Iul-Petroșani se rugau de arbitru: „Domnule, mă prelungește partida, să ne mai dea Moldoveanu cîteva goluri. Vă rugăm noi toare mult...”

public să polemizeze cu noi, dîndu-ne numele. Cu tristețe constatăm că Belphegor se face a tuta ce mult ne place gloria. Și ca să îi adresăm prima provocare, iată, i-o spunem: dume-nate, domnule Belphegor, te atli sub influența străină a unui fotbal pe care ezit să-1 mai numim. Ceva e putred, Belphegor.

Revista Tribuna ne-a adresat o scrisoare pe care ne-a rugat să n-o publicăm, scrisoare în care D. R. Popescu ne chema la Cluj să jucăm un meci de fotbal, de să se ducă pomina. Nu putem încă răspunde acestei — să riscăm cuvîntul — obrăznicii, decît după ce echipa noastră F. C. Sedorarii, va fi luat o hotărîre în mod democratic. Pentru că trebuie să fi-o spunem, tovarășe D. R. Popescu, în echipa noastră e ascultat glasul fiecăruia. Noi credem în toți cei unsprezece jucători și credem și în rezervele lor. Se întimplă oare asta și la d-voastră? Poate Constantin Culeșan să abia un punct de vedere diferit de punctul d-voastră de vedere, în privința extremă retrasă, spre exemplu?

Pe curînd, bieți copii ai zădărnicii, victime ale umilirii noastre viitoare, fotbaliști de la revista Tribuna din Cluj!

Infirmăm pe această cale zvonul calomnios lansat se pare în redacția revistei Amfiteatru, că echipa noastră F. C. Sedorarii s-ar numi F. C. Sedorarii. Vîndem la licitație publică acest al doilea nume, desi stim bine că de fapt s-ar potrivii unei posibile echipe de fotbal a revistei Amfiteatru.

Desi pe Stadionul Tineretului continuă să ia ființă terenuri noi, desi seful stadionului, Aurelian Cososchi, o ocupat cu aceste treburi, F. C. Sedorarii continuă acțiunea sa istorică. Nu mai departe astăzi, la orele patru.

Prezența lui Ștefan Covaci la cirna echipei Ajax-Amsterdam este cea mai mare bombă din lumea fotbalului. Ar mai rămîne să aflăm că Televiziunea britanică și administrația stadionului Wembley au cumpărat pauza meciului Arșeuș — Chimia Făgăraș, sau că Fellini umbliă cu gura căscată după o piță pe lângă cineva de la Institutul de Cinematografie din București ca să intre și el în anul I, dacă s-ar putea. Dar știți cum, — numai dacă s-ar putea.

Adrian PAUNESCU

Experiencia cu paharul plin de wiskey și cu cele cinci monezi lanate înauntru pe care o execută cu mari precauții paratistul-golriș, complicele lui Alain Delon în filmul de aventuri ce rulează la Scala, o repetă cu lacrimi în ochi, în aceste momente, mulți elevi cauză la examenele de admîtere mai grele în ura asta ca nici o dată. Poate ca doar meteorologia, anul meteorologic în curs, întrece în intemperii, inemperio didactică, Ministerul îndatămintului a pus piciorul în prag. Ministerul zice pe aici nu se mai trece cu unu cu două, și noi zicem că e foarte bine așa, decît mulți și nepregătîți și cu urmările care s-au văzut, mai bine lipsă. Fiecare la locul său. Prin sîta prin care înainte treceau zece, azi abia dacă se mai strecoară unul, și acela laminat, turliș, jumult ori cu penele arse de temperatura înaltă și incercării. Ce-am tremurat eu la examenul ăla o să îmi mînta cite zile oi trîi, gîndiește concurentul. Foarte frumos, asta, repetăm, e foarte bine pentru toți și mai ales pentru concurenții în persoană. Sînt oameni matri care și astăzi, cînd visează urit, risează neapărat că răspund la un examen. A fost angosa multor generalilor actor de cinema, Colea Răduț, cînd nu-i lătar și referință absolut, ca milităria ză războiul, înainte de sau „după”, împărîind existența în două, și ceea care imparte atît de net, înseamnă că respinge sau promovează ceva pe o bază solidă.

Am făcut și noi coadă pentru bilet la filmul „Adio prietene” cu Alain Delon și cu celălalt mare actor, care seamănă lei cu simpatici noștri actor de cinema, Colea Răduț, cînd nu-i lătar și nu poartă pe cap les sau turban. Era o coadă lungă de corijenți și de repetenți, era clar după mure și comentarii și mărturisim că noi înșine, în mijlocul atîtor ratări, ne-am simțit corijenți la cea mai dificilă materie, înmădă oricînd. Fir-ar să fie se păsește cite una. Înli, ca să spunem drept, am vrut s-o tulim în pîlîd din rînd, pentru a nu ne compromite. Pe urmă, după o matură chibzuință, acceptăm situația. Viata nu-i făcută din victorii ușoare. Unde sînt victorii ușoare, poți fii sigur că acolo viața ădeverată nu există.

E vorba — pentru cine nu-i făcută din victorii ușoare — de un pahar plin cu licorea combatută de Eliot Ness și care trebuie să lasi să spuna oaste alta, cu mare-mare prudență, citi ni monzi grele cam cit un han de trei lei de-al nostru, fără a vîrsa nici cel mai mic strop. Făcărăm și noi acasă în secret experiența de mai sus cu apă curată de la robinet — nici un succes, degeaba se lăudă poetul Ilie Constantin. Dar cite întrebări puse la examen și la care nu s-a dat răspunsul pot să încapă în paharul cu lacrimi al micilor spectatori de la Scala?

AMFION

Inedite Luca Ion Caragiale

Anul acesta s-au împlinit cinci zeci de ani de la moartea prea timpurie a lui Luca Ion Caragiale, fiul cel mai mic al ilustrului dramaturg, ultimul scriitor care i-a purtat numele, poet talentat, apreciat în epocă și cunoscut de colegii săi de generație ca o puternică personalitate. Răpit din viață la numai 28 de ani, în plină formă, Luca Caragiale publicase până în 1921 doar un număr de douăzeci de poezii, câteva pagini de critică literară și memorialistică, în revistele *Flacăra*, *Viața românească*, *Sburătorul*, *Ideea europeană*; împreună cu I. Ghera scrisese micromomanul *Nevinovățiile violente*, de curând republicat la Editura *Tineretului*. Poetul era totuși considerat de Al. D. Zambrescu drept unul dintre promotorii modernismului în lirica noastră — alături de Adrian Maniu și Ion Minulescu. Duhul Zamfirescu a criticat într-o scdină a Academiei Române tocmai aceste tendințe, cărora le opunea *Steluta* lui V. A. Alosandri.

Cea mai mare parte a operei poetice a lui L. I. Caragiale, prin caracterul ei postum, a rămas necunoscută. Ea se află cuprinsă în mai multe caiete de versuri, scrise între anii 1916-1921, intitulată: *Efigiile înflorate*, *Chipurile solumenite*, *Izvodul vrajei și Jocul oglinzilor*. Căzută unii corpus literar atât de compact, ignorat timp de cinci decenii, este unică în literatura noastră, ca să nu mai vorbim de faptul că el aparține ultimului Caragiale. Excelent traducător din Villon și Poe, L. I. Caragiale a scris și un număr impunător de poezii în limba franceză. Puținele pagini de critică literară publicate de el ne indică un spirit informat, sceptic deopotrivă față de

moștenirea Junimii ca și față de aceea a Contemporanului și adversar al intelectualismului în literatură. Articolul său *Aminții despre Caragiale*, constituie o sursă de primă mână pentru reconstituirea profilului moral și artistic al dramaturgului.

În *Memoriile* sale, E. Lovinescu îl prezintă pe Luca Caragiale refractar spiritului de ceneclu și poet de dat mai mult jocurilor formale, iar G. Călinescu, în *Istoria literaturii* îl definește ca pe un cosmopolit, cu mijloace moderne, dar monodice. În fapt, în opera poetică a lui L. I. Caragiale — care va vedea lumina tiparului într-o amplă ediție selectivă, la editura *Minerva* — acestei tendințe cosmopolite certe, în tipare violente, i se opune un tot atât de puternic filon tradiționalist. Contradicția dezvoltă drama laboratorului intim al poetului: dilema care încerca s-o soluționeze răspundea structurii sale de hiper-civilizat, reitor, la matcă. Luca Caragiale a fost, așezându-l tuturor scriitorilor Caragiale, un mare îndrăgostit de limba românească, iar patima cu care îi căuta poetul expresiile rare și caracteristice înfățișează, în ciuda formelor foarte deosebite, o notă comună cu căutările unora dintre tinerii poezi de astăzi care se întorc la valorile elementare ale limbii, chiar dacă le află în dicționar.

Ineditele care urmează îi vor îngădui cititorului să-și facă o opinie proprie asupra acestui „clasic” necunoscut.

Barbu CIOUCULESCU

Exerg

Cu masca și coturnul și zîmbetul statornic,
Cu roșul de pe buze și-acela de pe față,
Cu străvezul peplon în care se răsfoia
Și glasul ce-n țipale de-a pururi este spornic,

O întâlni un satir, care culcat în soare
Din flautul de trestie-și împărășia tăcerea;
Și de pe coapse păru-i se aurea ca miera
Și fluturi deasupra îi legănau ninsoarea.

Și satirul în barbă avea scaieții și flori
Și mirosea o iarbă, a viță și lumină;
Pe cînd comediana se alina, senină,
Meșteșugită-n vraja cu prelațuți fiori.

Cînd cele două trupuri au fost o înfrîntare
Ce spăimînta albina și iarbă veștejea,
Nemișcător de-albastru văzduhul îi privea
Și ei priveau în ochii ce oglindeau uitare.

(„Jocul oglinzilor”, 1921)

Stante

Ale gândului în răspintie

Pe masa mea de lucru un Buddha gros și mic,
În piatră-și vîșniește și astăzi tot rinjește;
Stingeră-o gențiană în vas se olinjește
Și peste masă-otină brocatul venetic.

Ceasornicul împarte în clipe inutule
O zi de ploaie rece din iarna-ntriazată
Și-n vatră arde focul, plîngînd pe înfundate...
Tăcerea are glasuri bolnave și umite.

Din țigărele-aprinsă se urcă în spirale
De-albastră mîiere împălsămatul lum;
Sînt gîndurile mele-și răspintie de drum
Și nu știu de-or să ridă sau să vestească jale.

Și-adînc privesc la arbori spre zare-nnegurată
Și sufletu-mi asomîm cu trupul lor crispat
Ce-asteaptă pe coline și drumu-nlunecat
Ori blănda-nmugurire, ori vitrega zăpadă.

(„Jocul oglinzilor”, 1921)

Stante

Ale verii biruitoare

Ai ascultat, în vară, sonorele izvoare
Și tremătul de frunze prin irasini și prin tagi,
În umeda pădure cu umbre mari și largi,
Pe cînd brăzdau văzduhul lăcuste zvicnitoare.

Și ai privit spre ceruri prin verdele-aurit
Al bolților de arbori ce-și tremurau cununa,
În soarele de-amaiază, cînd vîntu-ncoadă struna
De-ntriorîni mărunte prin aeru-aromit.

Și ai simțit în trupu-ți căldura, ca în stînci,
Cum îți trezește viața, înalt de felurită,
Ca frunzele și apa, în veci neobosită
Și de atunci păstrat-ai în ochi priviri adînci.

(„Jocul oglinzilor”, 1921)

LUCHA CARAGIALE LA 19 ANI
(fotografie inedită)

Veneția

(Elegie)

Aș vrea să fie — cum a fost
și altă dată... tot în Veneția...

Pe Canal-Grande, un hotel
cu hall-ul plin
de poligote, inscripțiuni,
cu table d'hôte, cu zgomotul de furculițe
și de șuierături de vaporete,
cu palmieri și mobile de paie,
cu zdrențuite magazine ilustrate,
cu un portar citind jurnalul
și-un lift-boy
clorotic și surzător...

Să fie înc-o dată în Veneția,
pe toamnă,
cînd plinge ploaia răbdătoare și subțire,
fără preget;
cînd tot văzduhu-l înecat de lum
și în canaluri apa groasă,
reamintindu-și marea reinvie
și-urxată se înfrîmîță;
cînd gondolele vechi
și cu vopsea roasă,
legate de un par,
în clipe repezi și ritmate se izbesc,
meru

Pe Canal-Grande, un hotel
cu hall-ul plin
de poligote, inscripțiuni,
cu table d'hôte, cu zgomotul de furculițe
și de șuierături de vaporete,
cu palmieri și mobile de paie,
cu zdrențuite magazine ilustrate,
cu un portar citind jurnalul
și-un lift-boy
clorotic și surzător...

Să fie înc-o dată în Veneția,
pe toamnă,
cînd plinge ploaia răbdătoare și subțire,
fără preget;
cînd tot văzduhu-l înecat de lum
și în canaluri apa groasă,
reamintindu-și marea reinvie
și-urxată se înfrîmîță;
cînd gondolele vechi
și cu vopsea roasă,
legate de un par,
în clipe repezi și ritmate se izbesc,
meru

La colțu-unui canal,
trei lucrători beau într-o cârciumă
și discuta cu gesturi insolite.

Pamela, tu, din toaletonul jurnalului de modă
de la 1890,
aici am li tăcut „voyage de noce”
și ți-aș fi explicat cu de-amănuntul
subtilitățile de colorit
a pictorilor venețieni...

Aș vrea să fi crescut canalele
și-apa să se-ncrețească-n ploaie și în vînt,
pe poduri,
clipocind subț pași...

Și-ntr-o biserică, lără atracții,
cu fresce mucedde și scorojite,
o slujbă să se țină
cu cerșetori ingenuenchițați...

Pamela, demodată și zîmbitoare,
să te simt
interesată și copilăroasă,
cu încruntări și buze strînse,
spre-a nu puțin în ris
și să mincăm
castane coapte, pe turți,
în vremea slujbei...

Aș vrea să fie cum a fost:
pe podul de vapor, în ploaie,
să văd alunecînd palatele,
să merg la gară, să opresc
bilete pentru „sleeping-car”.

Și-apoi să mă usuc
în „hall”-ul de hotel,
lumind, întins pe canapea,
și răsfoind jurnale ilustrate...

Pamela,
aș vrea să fie cum a mai fost o dată,
dar cu tine,
Pamela, ilustrație demodată,
ce-mi bîntuie instinctele precoc.

Și în Veneția
să-ți fie ploaia liniștită
năramă de mireasă,
cînd împărți-vei porumbelilor
porumb...

(Efigiile înflorate, 1916)

Antonio Díaz Tortajada

Prezentăm în pagina de față poeme din placheta *EL MUNDO DE HOY NO CREE EN NADA*, distinsă în 1970 cu premiul biennial spaniol Apollinaire, de către un juriu prestigios, din care au făcut parte: A. De Falgairolle, Enrique de Lascoet Jose Gares-Crespo, Raymond Tschumi, Annie Taylor-Gauthier (Columbia), Elizabeth Germain (Argentina).

Accentele pronunțat pesimiste ale poeziei lui Tortajada nu umbresc totuși încrederea poetului în sensul și esența naturii umane.

Antonio Díaz Tortajada este una dintre cele mai autentice voci ale tinerei generații de poezi spanioli.

T. B.

Nu se luminează

Nu se luminează.
Trec zilele și nu se luminează.
Peste mare trec norii
și nu se luminează.
Au spus că lumea se-nredăpăță către-o lumină
că totul e
bine.

Au spus că după noapte vin zorii
și iubirea
apoi.
Dar noaptea stăruie și nu se luminează.
Noaptea muncim
ne urim umblăm
cu brațele ridicale.

Ne trezim noaptea și umbre vedem
ale altor umbre care umblă deasemena noaptea.
Și nu se luminează.
Ne trezim cu pumni-nceleați
mergem coborînd vocea de fiecare dată mai mult
de fiecare dată mai mult.

În fiecare zi muncim noaptea
izbindu-ne de morți și de orbi
amintindu-ne
respirînd această noapte viscoasă ce ne lubește
ca pe niște sclavi trumoi.
Și nu se luminează.

Trec orele nopții
și zorii nu vin.
Trec norii
și printre noi nu e nimeni

să-și sfîșie înima că noaptea se duce
nu e nimeni să se revolte
spre-a rețeza rădăcinile.
Nu e nimeni să unească strigătele.

Nimeni.

Celui mai bun dintre dușmanii mei

la această mină ce ți-o întind
e prețioasă.
E pur și simplu aspră.
Nu e vindută.
Nici nu crede în Dumnezeu
nici spădă nu este.
Iubea
loviturile
și a urit
cînd au închis-o ca pe o fiară.
Stăpînu-l ei a murit totuși. S-a sufocat.

A lăsat o secure
și-această mină.
Nu știu adio de-a spus.
Nu știu dacă încă e vie pe apă plutind.
la
această mină este a mea.
Îți spun asta
ca să știi unde-am fost unde-am murit
visele unde-am căutat adevărul.
Îți cer să nu plîngi.
Tu-mi erași cel mai bun prieten și știi
cît îmi plăceau violetele.

Pantofii vechi

Dacă ai fi avut pictat în frunte un cranii
aș fi știut că ești dușman.
Și că ar fi trebuit să te ucid.
Dar așa cum veneai
cu bluza și pantofii vechi
ai tălălu nostru
n-am putut decît să te-mbrățișez.
Datoria mea ar fi fost să-l alung violent.
cum se cuvîna a face
din vechime și mai de demult.

Lumină la fereastră

Am spus odată
casa mea viața mea prietenii mei
și am început să cutreier
pămînturi străine.
Într-o dimineață
m-am întors în patrie.
Am văzut casa
era lumină la fereastră.
Am intrat.
Cîțiva copii se jucau cu pantofii mei vechi.
Dușmanul dormea în așternutul meu
și țica mea cea mare
cînta ștergînd praful
de pe lada unde-mi-am strîns toate-amintirile.

Filosofică

1.
Am cultivat adevărul
în feasta mea de lut frunzele l le-am iubit
și-am spus că-l urăsc din adîncul inimii mele.
La circumă ne-am dus.
Cîntăm
„Asturie patrie dragă”... și cînd
lucurile-am vrut la punct să le pun
plîngeam ca niște copii amîndoi
cu un al treilea îmbrățișaj
beat și el
pe cît se pare prieten cu noi.
Ce frumos!

2.
Dar pisicul cel mic
mi-a lărmat adevărul
și de atunci
nu cred în nimic.

3.
Scrijelind i-am atins trupul
de sub nisip.
Era
frumosul trup al adevărului.
Gol.
Îndelung l-am privit.
Era rece.
Avea-n colțul gurii un rictus amar.
A murit desigur ne-mpărțîșit.
(Mai — iunie 1969)

În românește de
TEODOR BALȘ

3 IULIE 1971

jurnalul unui martor ocular

Despre generații

Aud meru fraza de acest fel:
— Tineretul de azi e altfel.
Sau, și mai banal, cu o nuanță de
ironie și dezamăgire.

Recunosc că unele probleme imi
sînt cu desăvîrșire străine, și nici
acuma, ca să fiu sincer nu știu dacă
să mă suspectez pe mine, sau fondul
acestor probleme. Sigur, dacă
sensibilitatea mea nu înregistrează
o problemă eu o consider inevitabil
falsă, dar s-ar putea ca această si-
guranță să se nască din orgoliu.
Toate discuțiile în legătură cu ge-
nerațiile, cu specificul lor, cu lupta
dintre generații mi s-au părut pu-
erile. Care generații, care luptă între
generații? Am prieteni foarte buni
care au între 17 și 19 ani, tot așa
cum am prieteni la fel de buni tre-
zeci energici și implicabil de 70 de
ani. Nici cu cei mai tineri, nici cu
cei mai bătrîni n-am sentimentul că
ne despart generații, mentalități,
discuțăm de la egal la egal, vîrsta
n-are importanță. Nici unul din noi
nu realizează distanța de vîrstă și
nici nu trăim iluzia că avem pro-
bleme deosebite. Inteligența se naște
din sensibilitate, nu din trecerea a-
nilor pîrul alb nu constituie o ga-
ranție de nici un fel. Tineretea bio-
logică în sine nu e o dovadă netă
de inteligență, nici de sensibilitate.
Nu cred că există un tînar care să
aibă tineretea și ingenuitatea lui So-
crate, cel care a murit acum mai
mult de 2000 de ani.

Fiind liber de ori ce prejudecăți,
putem vedea limpede ce este fals și
ce este adevărat. Desigur, că orice
generație, într-un mod aproape me-
canic, deci superficial, învață din
experiența generațiilor trecute. După
o generație romantică, va urma in-
todeauna o generație ceva mai ci-
nică. Generația mai tînară va avea
întodeauna ceva de reprobare gene-
rală mai vîrstnică. Dar asta sînt
judecăți mecanice, de suprafață. Nu
credem că o generație e o masă a-
morfă, compactă, că toți tinerii dintr-
o generație sînt sceptici și că toți
tinerii dintr-o altă generație sînt ro-
mantic. Dînd prea multă importanță
psihologiei unei generații negli-
jăm personalitatea individuală.

Am fi nedrepti dacă n-am recunoa-
ștem că, așa cum există psihologia
unei individ, există și psihologia u-
nei generații. Numai că psihologia
unei generații e întodeauna ceva su-
perficial, suma unor adevăruri co-
mune neorganice asimilate. Așa că e

intodeauna superficial să punem pe
seama unui tînar păcatele unei în-
tregi generații, din această confuzie
se naște ridicola frază „așa sînt ti-
nerii de azi”. Ridicola nu e numai
lupta între generații ci și solidarita-
tea, dintre generații. Nu mă leagă de
un om vîrstă, faptul că sîntem din
aceeași generație, n-am trăit nici-
odată acest sentiment de pușcă și so-
lidaritate, ci inteligența, nobletea și
farmecul lui. Cînd cineva vîrînd să
obțină asentimentul meu imi aduce
în loc de argument sentimentală și
mizerabila frază „sîntem din aceeași
generație” — gîsește lăcerea mea
posacă. Ideea de solidaritate între
generații se naște din frică; eu mă
feresc pe cit e de omeneste posibil de
toate sentimentele care au această
rădăcină.

Omul, prin natura lui, e bun și
generos; el se poate degrada cu tim-
pul, prin incapacitatea de a depăși
provocările și impasurile vieții.
E firesc deci ca la oamenii tineri
să existe mai multă puritate, exigen-
ță morală, noblete și important
din punct de vedere psihic nu este
tineretea ci păstrarea tineretii. Im-
portant nu e a fi tînar — în privința
asta n-ai nici un merit — impor-
tant e să rămîi tînar. Cine n-a ră-
mas tînar pînă la adînci bătrînețe
înseamnă că n-a fost de fapt tînar
niciodată, ca un bătrînel posac și
conservator care s-a deghizat în
măscă unui băiat cu păr bălai și
ochi albaștri. Mulți din tinerii fu-
riosi, după o scurtă perioadă de ne-
mulțumire, se transformă în niște
burghezi dintre cei mai respectabili.
Tineretea lor a fost o amăgire, iar
nemulțumirea lor, doar o simplă și
treacătoare modă.

Ar fi de asemenea nedrept să ne-
glijăm și rolul factorilor biologici.
Cînd eram tînar moartea era o idee,
o ipoteză poetică, o realitate inde-
partată, străină de mine, acum știu
că moartea e un fapt imbecil și
irreversibil. Boala nu există —
n-avea nici o legătură cu mine. De-
sigur că certitudinea morții, boala,
experiența vieții, oboseala, grijile de
toate felurile pot lavi în ceea ce în-
telegem prin tinerete. Să nu idealizăm
prea mult de dragul psihologiei.
Tineretea înseamnă nu numai o
înimă tînară ci și un trup tînar. La
mulți oameni ruina sau chiar numai
oboseala biologică se confundă cu
întristarea o scurtă perioadă de ne-
moralist francez, nu ei au părăsit vi-
ciile, ci viciele i-au părăsit pe ei. În

virtutea lor ei n-au niciun merit, căci
nu se poate numi virtute incapacita-
tea de a practica viciul. Acești ome-
ni — după expresia comună — au
uitat că au fost odată tineri; capătă
obiectul de a se indigna de fiecare
mişcare mai spontană a vieții și se
pierd în ridicole comparații între ti-
neretul de azi și tineretul de ieri.
„Pe vremea mea”, „Păriații mei” etc
etc. E nedrept să judeci un tînar
după principiile etice pe care ti le-a
născut oboseala biologică. Sper să
nu fac niciodată acest păcat. Omul
tînar are nevoie dramatică de liber-
tate și independență, e normal că
atîta dădăceală poate să-l exasper-
reze. Sînt oameni în vîrstă de bună
credință care n-au trăit anumite
experiențe și care tin cu tot dina-
dinsul cu aceste experiențe să fie
consumate de copiii lor. Acest trans-
fer de aspirații este, de cele mai
multe ori, primejdie. Tinerii sînt
obligati să consume experiențe cu
care n-au nimic comun numai că
părinții săi fie împăcați. Acest lucru
e o barbarie, căci barbarie e să-
împui unui om experiențe de care
n-are nevoie. Auzim fraze de acest
fel: „Eu n-am putut să fiu aviator.
Măcar fiul meu să reușească”. Dar
dacă fiul nu vrea să fie aviator? Ce
te faci atunci? Dacă vrea să fie in-
giner de poduri sau chimist? Iată
motivele pentru care eu simt că
transferul de aspirații e un lucru
nedrept, neloyal.

Am descoperit la unii oameni mai
în vîrstă un fel de complex față de
oamenii tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi ce intelli-
gență sînt. Să vezi copiii de azi ce
întrebări pun. Sigur, eu nu vreau
să vindec pe nimeni de complexe,
n-am nici vocația nici talentul lui
Freud și nici răbdarea lui, cine vrea
să ce altă complex, n-are decît. Dar
de ce atîta spaimă? Femeile fru-
moase se tem că vin altele mai fru-
moase tineri. Aproape o seamă
biologică. Auzi ce generație vine,
Auzi ce cultură are, auzi

FIIND

de Adrian Păunescu

Pentru că

Pentru că știu ce înseamnă plecarea, distanța, zvonul și spaima și înțepătura de jus orar, pentru că știu ce înseamnă pământul și bulgărul pentru că pe-amîndouă m-am învîrtit ca un minutar

pentru că noaptea — departe de țară — dormeam ca o ușă

rabatabilă, în patul acela străin, pentru că mă trezea visul unui miros de cenușă și mi se părea că puhoaiete revin

pentru că doi copii, Ioana și Andrei-Alexandru, os din lacrima mea, întrebau unde sînt, pentru că n-am fost niciodată atîta de bun și de tîndru, pentru că nu e alt bob pe pămînt mai frumos în acest strugure orb de pămînt

pentru că numele noastre dau foșnet sublim sub ochii îndepărtați și plecați de acasă, pentru că moale genuchiul ne lasă și ingenuchiem pe o muche de țară pentru care trăim, pentru care ar fi să murim și nu se știe dacă avem sufletul să ne jertfim pentru că sîntem români, pentru că sîntem noi înșine, pentru că patimă mare avem, de a fi, pentru că fiarele și melcii nu au cum să ne sprijine pentru că ținem morminte pentru că facem copii

pentru că unii cunoaștem ce e depărtarea iar ceilalți ne cred, pentru că eu sînt dintre cei ce-o cunosc, vă dau capul meu ca pe-un ied

lăsați-l să spună teroarea că am fost atît de departe în lumea aceasta vibrînd între viață și moarte.

pentru că trăiți, frații mei, pentru că, pentru că... trebuie să știți, să știți și să vă amintiți că firea noastră numai în puterea noastră stă dacă nu sîntem leneși, dacă nu sîntem izidiți

Apă țîrzie

Am visat un poet care se rușina să cînte despre țara lui și-n fața unui tren l-am văzut scoțîndu-și sternal

vibrător de coaste să cînte și să-l îmblinzească iar cîntecul era nu de singe ci de apă țîrzie.

Nelogic

Aveam dreptate să plecăm de-aici de pe pămîntul nostru, de pe cînd mulți dintre ceilalți mai mari, arar mai mici, abia se auzeau trecînd, migrînd.

Ca o-nșeuare soarele suia peste acest sat-cimitir de frați; simțeam Carpații ca pe o nuia vibrînd în colții cîinilor turbați.

Și de-am rămas, a fost ca un învîț de-a oamenii, ca un învîș prohod, ca un exemplu viu cu care-arăți ce jel de-a fi a dat în tine rod.

Încît și azi un cap brîncovenesc sfidează lumile, de dedesubt, și ochii lui, murînd, mai umilesc ochii mirați ai celor ce l-au rupt.

Urme de miini

Ca și cînd nu demult Dumnezeu bolnav făcînd pasul pe deasupra Moldovei

s-ar fi sprijinit cu o mină de o clădire și cu cealaltă de un arbore

și încă și azi Putna păstrează urma miinilor lui pe turla și în clopotnițe

ca și cînd nu demult amprentele lui ar fi trăznit locurile.

Balanța cu multe focuri

Asemenea unei balanțe a fost uneori fiecare armă a noastră silită să tragă în toate părțile deodată.

Miorița

Lîna pe oi vibrează încă viața în noi e mai adîncă turmele vor să nu mai fete cîinilor lor le este sete

COLUMNĂ LUI TRAIAN

naște amurg
tulburea fire
munții se scurg
spre cimitire

de-atîția ani
unde te-ai duce,
vezi doi ciobani
urmați de-o cruce.

Stare civilă

Noi sîntem fericiți
pentru că
noi sîntem născuți
în pericol și chinuri

cu niște copii adevărați
ai unei mame îndurerate
privind prin fereastra
deschisă a maternității
cum vin cu plurile sterpe
să înfiize copii.

Cronică

Iar dacă ei nu se vedeau din lan nu era numai pentru că plantele erau înalte ci și pentru că acest pămînt e adînc.

Barbarul

E țara mea de-a lungul și de-a latul clămpăni el din singurul cap viu în timp ce, rinjitoare, alte țidve, mort bocăneau pe cal, peste pustiu.

Și-ntr-adevăr cu-atîtea frunți în juru-i (toate lăiate, bineînțeles) putea să pară îngerul răbdării, luînd cu el pe cei ce-n cale-i ies.

Din cînd în cînd își mai regretă țara — adică fuga — mai ales cînd ar și cînd, cu plugul, deștept iarăși feasta fostului călăreț fără hotar.

E țara mea de-a lungul și de-a latul spune săltat ca-n șaua calului și pentru că-a prădat-o des în viașă nu poate crede că nu e și-a lui.

Și ar dura părerea, dacă totuși el ar putea răbda tăcînd, tăcînd, și-n loc pe el să-l cotopească viermii — cum fac cu fructul oricărui mormînt —

nu s-ar scula călare pe stafia calului lui ornat cu frunți pe bot și nu ar năvăli peste morminte să-i prade el pe viermi, răzbunînd tot.

Istoria

Ne este dat ca în fiecare zi nu doar să ne aducem aminte dar să retrăim Istoria României să o retrăim cu faptele ei de eroism, cu erorile ei, într-alit încît ne întrebăm ce va mai face mîine Ștefan cel Mare, ce convorbiri va mai avea și iarba este tunsă pădurea e potrivită cetățile sînt așezate astfel încît să se-audă bine cornul lui, de va suna.

Trecutul indicativului

Nu ne rămase decît fintina cîntînd mohorit, bozii cu aer urit, urmele de după gît.

Lanțuri căzură pe toți și pe sub munți lucrau hoși urși pe rotile și roți scoțînd ce nu poți să scoți și ce nu poți să socoți.

Buzele multor copii ei le bătura de viu.

Buzele multor părinți ei le lăsară fierbinți fără suris, fără dinți.

Secere s-au auzit lucrînd la oase, icnît, gîtul izbea în cușit tot el era huiduit.

Pină-ntr-o zi, într-o zi, cînd mai mulți morți decît viu, oameni părăurăm a fi și tricoloru-nveli jalnic, întii copii.

Știuca și peștii

Spunînd că nu cred în existența patriilor imperialiști o spun pentru că se tem de existența patriilor

Știuca, spre exemplu, nu crede în existența peștilor decît în lăuntru ei.

Știuca disprețuiește cu un suris superior încăpățînarea cu care unele viețuitoare mișcătoare vor să fie pești.

Țișiți, fac imperialiști, cum face filozofic știuca uitîndu-se cum se feresc peștii de ea, ia seama, dragă, cum se ascund, cum se apără, ca și cînd ar vrea să-i înghit, ce-ți e și cu peștii din ziua de azi zice știuca, între două mișcări leneșe de bot cu care a mai înghițit cîteva pești.

Sau, cum bine spunea Karl Marx nimeni nu este împotriva libertății în general el este cel mult împotriva libertății celorlalți.

Știuca, spre exemplu...

Pămînt dumnezeiesc înflorit

Patria mea, norocul meu bătrîn, pămînt dumnezeiesc înflorit, cuvintele pe Omul îmi rămîn că nu sîrșește cerul de bălțit, asupra clăilor de nea și fin, patria mea, norocul meu bătrîn, lumină pe o muche de cușit, trudnic punînd român lingă român, patria mea, norocul meu bătrîn, pămînt de flori ce nu s-a strepezit, pămînt dumnezeiesc înflorit, pe urmele zemoase dinspre Rim pe urmele uscate înspre Rim pe unde jumătate am venit pe unde jumătate am robît pămînt pe care veșnic coborîm pămînt de-a pururi bun pentru suit, pămînt dumnezeiesc înflorit, patria mea, norocul meu bătrîn.

Subsolul arătos

Treacă de la noi aceste morminte, ziserăm noi din douăzeci în douăzeci de ani și unii încă nu au înșeles de ce durăm. Treacă de la noi acest mormînt.

Binecuvîntată fie ziua aceasta

Pentru că știu că acesta e drumul, e singurul drum, pentru că știu că nu există posteritate decît pentru fiecare pe cînd țările — dacă trăiesc — trăiesc numai acum, fără umilință, fără mîlă, fără șovăire, fără aminare.

pentru că știu că sîntem douăzeci de milioane care nu pot, care nu pot să piară, pentru că avem cer deasupra și pămînt dedesubt și credem în această țară.

pentru că totdeauna am năzuit să rămînem neînjugăți pentru că sîntem sătui de istorie, mai vrem să și trăim, pentru că între neant și nesaț sufletul își poartă corpul înfîm

pentru că sîntem România, nici mai mult dar nici mai puțin, pentru că apele nu mai îngheață, pentru că nu ne place nici pămîntul străin, nici vîntul străin.

pentru că ne place viața, această păcătoasă viață

binecuvîntată fie ziua frumoasă și ziua grea binecuvîntată fie fiecare treaptă binecuvîntată fie puterea de a spera binecuvîntată fie țărîna dreaptă binecuvîntată fie lumina dumnezeiască binecuvîntată fie strugurii din teasc binecuvîntate fie mamele care nasc binecuvîntată fie copiii care au curajul și forța să se nască.

Luceafărul

Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

Redactor șef: Ștefan Bănuțescu
Redactori șefi adjuncți:
Cezar Baltag, Fănuș Neagu,
Adrian Păunescu
Secretar general al redacției:
Constantin Iovă

L

REDACTIA :

București, Bd. Ana Ipătescu 15
Telefon : 41 51 54; 12 16 10

ADMINISTRAȚIA :

Soseaua Kiseleff 10, tel. 18 33 99

ABONAMENTELE :

3 luni — 43 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 52 lei

Tiparul executat la

COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCITEI”

Prezentarea grafică : Mircea Popescu

Paginator : Nicolae Ion